

SLOVENSKI

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalac. Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vojnjak.

Poročevalac

VSA POLJSKA SE PRIPRAVLJA NA NEDELJO

Optimizem glede volitev

(Od posebnega dopisnika «Politike» in «Sloven. poročevalca»)

VARSAVA, 18. jan. (Po telefonu) 36 ur pred začetkom volitev v Poljski, je ena stvar popolnoma jasna. To niso navadne volitve za poslance Sejma, temveč splošni nacionalni plebiscit, v katerem bo 18 milijonov Poljakov odgovorilo na vprašanje: za ali proti poljski poti v socializem?

Zadnje ure predvolilne kampanje kažejo, da je zanimanje za volitve zelo veliko ter pričakuje visoko udeležbo volilcev. To kaže, da poljski volivci v ogromni večini razumejo usodno odgovornost, ki leži na njih. Predvolilne priprave so tesno povezane s procesom demokratizacije na osnovi VIII. plenuma in živahno politično aktivnost v vsej državi pojasnjujejo z aktivizacijo volilnih množic in njihovo vključitvijo v politično življenje. Za razpoloženje pred volitvami je značilno zupanje najbližjih slojev v poljsko združeno delavsko partijo in Nacionalno fronto enotnosti. Zlomameri poskušajo raznih demagogičnih reakcionarnih in konzervativnih struj, ki poskušajo kompromitirati novo državno vodstvo in bojkotirati volitve, ostajajo brez širšega odziva, kar je že mogoče opaziti.

KATOLIŠKA INTELIGENCA PODPIRA NACIONALNO FRONTO Za razpoloženje v širokih vrstah prebivalstva Poljske je značilno zbiranje raznih katoliških znanih javnih delavcev okoli programa Nacionalne fronte. V Krakovu, najmočnejšem katoliškem središču, v Varšavi in Lublinu so bili zadnje dni sestanki katoliških javnih delavcev. Sklenjeno je bilo, da se

klubu, so med kandidati na volivnih listah fronte. Na zadnjem zborovanju katoliške skupine v Dolnji Sleziji, je bil prav tako podprt program Nacionalne fronte enotnosti. V poslanici, ki je bila sprejeta na tem sestanku, je rečeno: »S tem, da bomo sodelovali na volitvah, bomo zagotovili bodočemu Sejmu široko podporo in mu omogočili, da izpolni svoje zgodovinske naloge, ki so bile poučene v govoru Władysława Gomułki na VIII. plenumu.«

NACIONALNE MANJŠINE PODPIRAJO FRONTO Predstavniki organizacij nacionalnih manjšin, ki živijo v Poljski, so prav tako izrazili svoje zaupanje nacionalni fronti enotnosti. Beloruski časopis »Niva iz Bjalistoka«, izraža zadovoljstvo, da so Belorusi med kandidati za Sejm in dodaja, da so patriotska čustva Belorusov ob strani Poljakov, s katerimi grade novo socializem.

Diplomska kronika WASHINGTON. Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Leo Mates je včeraj obiskal ameriškega ministra za zunanje zadeve in ostal pri njem v krajšem razgovoru. BEOGRAD. Veleposlanik FLRJ v Egiptu Josip Djerđ je sinoč odpotoval v Beograd na običajno posvetovanje v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

MNENJE DRŽAVNEGA SEKRETARJATA ZA ZUNANJE ZADEVE

Obstaja možnost razorožitve

Branko Drašković o madžarskih beguncih in o amerškem predlogu za razorožitve — Pozitiven odnev ču En Lajevega obiska v Varšavi in Budimpešti

Beograd, 18. jan. (Po telef.) Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve Branko Drašković je na današnji tiskovni konferenci za domače in tuje novinarje sporočil, da je do danes približno v Jugoslavijo skupaj 7097 madžarskih beguncev. Večji del teh beguncev je prišel v Jugoslavijo v zadnjih 14 dneh. Reči moram — je s tem v zvezi dejal Branko Drašković — da ima Jugoslavija velike materialne stroške za madžarskimi begunci, ki so nastanjeni v 15 taboriških in za katere smo doslej porabili okoli 300 milijonov din.

Branko Drašković je dodal, da Jugoslavija ni zadovoljna s stalištem zahodnih držav do madžarskih beguncev glede dovolitve za vstop. Za preostle v razne zahodne države je doslej zaprosilo 952 madžarskih beguncev pri nas, dovoljenje pa jih je dobilo le 29. Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je dalje dejal, da je od vseh madžarskih beguncev, ki so prišli v Jugoslavijo, le 63 imelo redne potne liste. Le-ti so se pri nas odločili, da zaprosijo za azil.

Branko Drašković je odločno zavrnil klevetniške vesti italijanskega tiska, da je bila na tržaškem področju odkrita vojniska mreža, ki je beje delala za Jugoslavijo. Dejal je, da je o tej zadevi obveščen samo po pisarni italijanskega časopisa in poudaril: »Ta in podobne kampanje, ki na žalost niso redke v italijanskem tisku, ne prispevajo k vzajemni želji obeh držav, da napreduje politika dobrih sosednih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.«

Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je

državni sekretar za narodno obrambo tov. Gošnjak na zadnjem zasедanju Zvezne ljudske skupščine. Temu stališču nimam kaj dodati.

Na koncu današnje tiskovne konferencie je B. Drašković sporočil, da je Jugoslavija protestirala, ker je albanska vlada proglasila prvega sekretarja našega veleposlanštva v Tirani Sveta Vučića kot nezaželeno osebnost. Dodal je, da je naša vlada s svoje strani označila kot nezaželeno osebnost drugega sekretarja albanskega veleposlanštva v Beogradu Muslimsima Simeimerija. M. Pogačnik iz Ljubljane.

Na vprašanje, kako ocenjuje obisk predsednika kitajske vlade Ču En Laja v Varšavi in Budimpešti, je odgovoril: »Deklaracija o razgovorih kitajske in poljske delegacije v Varšavi je poudarila načela spoštovanja suverenosti, nevmesanja v notranje zadeve drugih držav in enakopravnosti v medsebojnih odnosih socialističnih držav. Ponovna potrditev teh načel in prizadevanje za njihovo popolno uresničitev lahko samo pozitivno kot prispevek k mednarodnemu sodelovanju.«

B. Drašković je dodal, da je deklaracija o razgovorih, ki jih je imel Ču En Laj v Budimpešti, objavljena v časopisu Se le danes, in to samo delno in je zato ne more komentirati. Prav tako tudi ni hotel komentirati vesti, da je Ču En Laj v Moskvi izjavil, da proučuje možnost obiska Jugoslaviji. Na vprašanje s tem v zvezi je odgovoril samo: »Tega ne morem komentirati.«

Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je tudi dejal, da v zvezi z obiskom predsednika Tita ZDA ne more povedati ničesar novega. Na vprašanje pa, če je res, da je naš veleposlanik v Washingtonu Leo Mates v svojem nadaljnjem razgovoru s pomočnikom ameriškega ministra za zunanje zadeve g. Murphym zahteval, da se ukline prepoved pošiljati ameriških reaktivnih lovcev Jugoslaviji, pa je tov. Drašković odgovoril: »Kar zadeva ameriško vojno pomoč, je stališče Jugoslavije pojasnilo

bodočnost. Ruski list »Golose«, katerega prva številka se je pojavila pred tremi dnevi, prav tako podpira poziv Nacionalne fronte ter poudarja, da je okotbrski prelom omogočil konsolidacijo odnosov med Poljsko in Sovjetsko zvezo. Ukrajinski časopis »Naše slovo« poziva ukrajinsko manjšino v Poljski, da sodeluje na volitvah in poudarja važnost skupne platforme nacionalne fronte enotnosti.

ANONIMNI NASPROTNIKI Ob koncu volilne kampanje si aktivisti in kandidati nacionalne fronte na svo moč prizadevajo, da bi preprečili zlonamerne agitacije raznih nasprotnih skupin, ki se često imenujejo »predoktobrške sile«. Voditelji te akcije, katerih niti sežejo tudi preko meja ne nastopajo direktno in javno, temveč se kažejo kot pristaši oktobrskih načel, čeprav si prizadevajo, da bi ta načela izpodkopali. Ne nastopajo z določenim programom, niti z direktnimi kritikami oktobrskih načel; ter sedanjega partijskega in državnega vodstva, temveč napadajo posamezne kandidate, posebno komuniste. Agitacije teh nasprotnikov, ki jih poljski tisk imenuje »anonimne«, izvajajo resnično heterogeni elementi, ki so se kljub medsebojnim razlikam znašli v tem trenutku na istih pozicijah — to je proti poljski poti v socializem.

Prizadevajo si odstraniti v zadnjih urah predvolilne kampanje vse težave, pošiljajo voditelji poljske združene delavske partije in ostalih strank Nacionalne fronte enotnosti Poljske pozive, da glesujejo za kandidate, ki so na čelu volilnih list, nastlanjajoč se pri tem na delavski razred in druge domoljubne sile. Volivcem je prepriščeno, da na volitvah odločijo, te volitve pa so po besedah samih Poljakov splošni izpit politične modrosti.

B. Dikić

SPORT

Krynica : Ljubljana 10:3 (4:0, 4:3, 2:0)

Ljubljana, 18. jan. Pod Cerkovinim gradom je bila noč povratna mednarodna nokejska tekma, v kateri so poljski igralci z boljšo igro tudi drugo opravili domačo moštvo s prepričljivim rezultatom. Najboljši del srečanja je bila druga tretjina, v kateri se ljubljanci v ogleh kombinacijah dosegli tri gole: po Čučku 2 in Janežiču. Pred 2000 gledalci sta sodila Lombar in Pogačnik iz Ljubljane.

Poljski hokejisti odpotoje jutri v Celje, kjer se bodo pomerili z italijanskim moštvom, okrepjenim z nekaterimi ljubljanskimi igralci.

TEZKO PORAJANJE SKUPNEGA TRZIŠČA

Napad Mendès - Francea

Od stalnega dopisnika «Politike» in «Slovenskega poročevalca»

Pariz, 18. jan. (Od stalnega dopisnika — Po telefonu) Kljub predvidevanjem, da bodočata o skupnem tržišču v Bourbonjski palači trajala samodo danes, in da bo najbrže — če bo položaj zahteval — skupščina danes glasovala o zaupnici vladni politiki, se ta predvidevanja vendarle niso uresničila. Debatna bo noč prekinita in se bo nadaljevala šele v torek popoldne in če bo potrebno, bo do glasovanja prišlo ponoč med torkom in sredo.

Vendar pa kljub novim kritikam komunistov, radikalov in rezerviranosti zmernih sma-trajo, da se bo vlada tudi v tem vprašanju obdržala na krmilu. Trenutno pričakujejo vsi z velikim zanimanjem glavni napad Mendès-Francea, nakar bosta prihodnji teden Christian Pineau in Guy Mollet odgovorila na vse dosedaj izrečene pripombe.

Vprašanje, pred katerim je francoska javnost in javnost ostalih petih članic, je pravzaprav v sedanjem gospodarskem položaju. Toda kar vsak problem, ki se pojavi v Franciji, je tudi ta najtesneje povezan s predhodno rešitvijo njenih afriških težav. Med različnimi mnenji, ki smo jih želi dni, je vsekakor značilen stavek, ki ga je izrekel Labonne »Evropa se ustvarja v Afriki«. Kar se tiče Francije, je ta ocena popolnoma točna.

Njena notranja nasprotja, angažiranost in obveznosti ji nikakor ne dovoljujejo polovične odločitve. Francija se v evropsko skupnost ne more vključiti, če to hkrati ne pomeni, da ji bo ta skupnost pomagala nositi njeno afriško breme. Francija ne more stopiti enakoopravno v »malu Evropo« in pri-

nosti prodanega blaga. Te kontribucije bi se izkoriščale za graditve nerentabilnih objektov (gast. šol, bolnišnic) do čim bi vzdrževanje vojske in civilne oblasti v Afriki bilo še vedno prepuščeno Franciji.

»Mala Evropa« pa na to francosko zahtevo ne gleda preveč naklonjeno in to iz gospodarskih kakor tudi političnih razlogov. Odpor Nemcev je zlasti močan. Pristojni francoski krogi pa sodijo, da je v tem pogledu za pristop k bodoči carinski uniji.

Po drugi strani si Francija zopet ne more privoščiti, da bi jo zolirali. Na to jo silita geografski položaj in pa sedanja stagnacija njene produkcije, za katere je živa konkurenca, ki bi jo izzvalo skupno tržišče, pomembila zdravilno injekcijo. Zato bo v glavnem skupščina tudi glasovala za ta predlog, kar pa še ne pomeni, da se misli Francija s tem odrediti borbi za zagotavljanje nadaljnjih privilegijev.

Seveda pa tudi to glasovanje še ne pomeni, da je Francija s tem definitivno privolila v skupno tržišče in da borba ne bo še težja, ko se bo čez nekaj mesecev postavilo vprašanje ratifikacije, zlasti še, ker je sedanjí načrt zelo nejasen, poln praznin in ga dobro poznajo edino strokovnjaki, ki so za sestavljanje in kakih 15 parlamentarcev. Dotlej bo vsem dana priložnost, da ga temeljitje preštudirajo in da se oborožijo za bodočo borbo.

Predvčerajšnjim je prispela v Beograd kitajska parlamentarna delegacija, ki jo vodi podpredsednik stalnega komiteja vsekitajskega kongresa ljudskih zastopnikov Pen Cen. Delegacija je na zemunskem letališču sprčila podpredsednica zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjura.

Povabilo kitajske delegacije

BEOGRAD, 18. jan. (Tanjug) Delegacija mesta Pekin-ga, ki jo vodi predsednik ljudskega odbora mesta Peking, je danes dopoldne skupaj s člani kitajske parlamentarne delegacije obiskala ljudski odbor Beograda, kjer je goste sprejel predsednik odbora Milča Minić.

Predsednik ljudskega odbora mesta Peking Pen Cen je povabil ljudski odbor Beograda, naj bi njegova delegacija obiskala ljudski odbor mesta Pekin-ga. Predsednik Minić je sprejel povabila.

Jugoslovanska delegacija se je vrnila s Kitajske

Beograd, 18. jan. (Tanjug) Gospodarska delegacija Jugoslavije, ki je 4. januarja letos podpisala v Pekingu protokol o trgovinski zamenjavi med Jugoslavijo in Kitajsko za leto 1957, se je danes vrnila v Beograd. Sporazum predvideva zamenjavo v znesku 7 milijonov funtov šterlingov, kar je za 40 % več kot lanska zamenjava. Šef jugoslovanske delegacije Kirov Gligorov je po prihodu izjavil, da je bil podpisan tudi sporazum o tehničnem sodelovanju. »Med bivanjem na Kitajskem smo obiskali več področij in se seznanili z možnostmi in potrebami te države, kar bo koristilo našemu bodočemu sodelovanju.«

KOSILO V ČAST KITAJSKIM GOSTOM

Pen Cen pri Moši Pijadu

Naši narodi z velikimi simpatijami podpirajo upravičene zahteve LR Kitajske glede njenega zastopstva v Združenih narodih

BEOGRAD, 18. jan. (Tanjug) Predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je danes ob 10. sprejel kitajsko parlamentarno delegacijo mesta Pekin-ga, ki jo vodi podpredsednik stalnega komiteja vsekitajske ljudske skupščine Pen Cen. Po sprejemu sta obedelegaciji položili vence na grob neznanega vojaka na Avali.

Moša Pijade je nato v zvezni ljudski skupščini predložil kosilo obema delegacijama, na katerem so poleg gostov bila podpredsednik izvršnega sveta Rodoljub Colaković, podpredsednika zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in Lidija Sentjura, člani zveznega izvršnega sveta Ivan Gošnjak, Moma Marković in Krsto Popivoda ter drugi.

Predsednik Pijade in šef delegacije Pen Cen sta si na kosilu izmenjala zdravici. Moša Pijade je v svoji zdravici izrazil zadovoljstvo nad obiskom tako reprezentativne delegacije vsekitajske ljudske skupščine. »Ljubo nam je — je nadaljeval Moša Pijade — da lahko ob tej priložnosti ugotovimo, da je med našima dvema državama že razvito plodno sodelovanje in medsebojne zveze, za kar je dokaz tudi ta vaš obisk.«

Ko je opozoril na boje za osvoboditev v obeh državah, ki sta si v marsičem zelo podobni, je Moša Pijade poudaril, da Kitajsko in Jugoslavijo poleg skupnega boja v bližnji preteklosti danes povezujejo napor za ustanjevanje socializma s določenimi razlikami, ki izvirajo iz konkretnih razmer. »Zaradi tega se lahko lotevamo nekaterih vprašanj različno, toda te razlike ne samo da ne morejo ovirati nadaljnega razvoja našega prijateljskega sodelovanja, temveč so ploden izvor za medsebojno zamenjavo izkustev.«

Moša Pijade je dalje govoril, o tem, da je LR Kitajska s svojo miroljubno politiko prispevala k mednarodni uveljavitvi politike koeksistence in da naši narodi z velikimi simpatijami

podpirajo njene upravičene zahteve po rešitvi vprašanja zastopstva LR Kitajske v OZN in vračanju otoka Tajvana k matični državi. Moša Pijade je izrazil prepričanje, da bo obisk delegacij prispeval k medsebojnemu seznanjanju. »Prepričan sem, da bo vaše bivanje koristno in da bo — kakor številni drugi obiski raznih delegacij, ki so se v zadnjem času vrstile med obema državama — prispeval h krepitevi našega prijateljstva in sodelovanja.«

Ko je šef kitajske parlamentarne delegacije Pen Cen v zdravici poudaril da imajo narodi obeh držav skupni cilj v boju za mir, demokracijo in socializem, da se pri tem države oboje ozemljiske neodvisnosti, nevmesanja v notranje zadeve drugih itd. je dejal, da razvoj prijateljskih odnosov med obema državama ustreza interesom narodov obeh držav. »Globoko sem prepričan, da se bosta naše prijateljstvo in sodelovanje nenehno razvijala in krepla z zamenjavo prijateljskih obiskov, v neposrednem stikom parlamentov obeh držav, s prisrčnimi stiki in medsebojnimi obiski zastopnikov obeh partij.«

IZVRŠNI SVET LRS SPREJEL DRUŽBENI NAČRT IN PRORAČUN ZA LETO 1957

Ljubljana, 18. jan. Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na današnji seji razpravljal o načelnih in nekaterih bistvenih vprašanjih osnutka republiškega družbenega načrta in proračuna za leto 1957 ter ju po končani razpravi sprejel.

Predlog letošnjega republiškega družbenega načrta račun na družbenim proizvodom v vrednosti 274,3 milijarda (lani 266,9 milijarde) ter narodnim dohodkom v vrednosti 238,3 milijarde (lani 225,9 milijarde) dinarjev.

Predlog novega družbenega načrta označuje nadaljevanje politike za stabilizacijo gospodarstva, nadaljnji razvoj in krepitev komunalnega sistema delavskega samoupravljanja ter povečanja delovne storilnosti. Načrt daje poudarek zvišanju življenjske ravni ter stoni na splošnem porastu proizvodnje, boljši organizaciji dela in boljšem gospodarjenju, ki naj v vseh panogah gospodarstva vpliva na dvig delovne storilnosti, nadalje na povečanju sredstev za investicije v kmetijstvu, prometu in stanovanjski gradnji, večji proizvodnji izdelkov za široko potrošnjo itd.

Industrijska proizvodnja se bo napram letu 1956 povečala za 7 %, proizvodnja blaga za široko potrošnjo pa za 10 %. Večjo delovno storilnostjo, smotnejšo kooperacijo, boljšo organizacijo dela, racionalnejšim izkoriščanjem surovin in podobnim pa se uteje ta odstotek še povečati. Načrt predvideva, da se bo z odpravo neka-

terih nepravilnosti v podjetjih delovna storilnost povečala za 5 %. Z večjo proizvodnjo računajo tudi v kmetijstvu, ki so mu namenjena večja sredstva, v gozdarstvu pa bo še nadalje poudarek na boljšem izkoriščanju lesa in vseljavanju poseka s prisrskom. Zaradi večje dejavnosti v stanovanjski izgradnji se bo obseg gradbenih del v odnosu na izvršena dela v letu 1956 letos povečal za 10 %. Načrt zamišlja povečanje transporta za 3 %, PTT prometa pa za 5 %.

Skladno s povečanjem industrijske proizvodnje in ustreznih kupne moči, zlasti mestnega in industrijskega prebivalstva, predlog družbenega načrta zamišlja povečanje blagovnega prometa za 11 %, obrniške dejavnosti pa za 10 %. Načrt nakazuje povečanje izvoza in zboljšanje njegove strukture. Značilnosti republiškega proračuna se kažejo v skrajnem varčevanju in decentralizaciji sredstev. Zmanjšanje republiškega proračuna in decentralizacija sredstev na okraje naj omogočita krepitev materialne osnove zlasti občin. Izvršni svet je predložil predlog družbenega načrta in proračuna za leto 1957 v razpravo skupščinskimi odborom.

VRME

Stanje 18. jan.: Področje visokega zračnega pritiska se je okrepilo nad srednjo Evropo. S svojim strujanjem uvaja hladen zrak nad naše kraje. Jadranske frontalne motnje se prek južnega Balkana umikajo proti Crnemu morju.

Napoved za soboto: Mrzlo predvoljno vreme. Najvišja jutranje temperature med -15 in -20, v kotlinah tu in tam do -25, v Primorju -3, dnevne med -3 in -5, v Primorju do 3 stopinje Celzija.

Snežna razmere: Kredarica 80 cm, Komna 15 cm na 100 cm podlage, Poljčanka 3 cm na 60 cm podlage, Vrh 35 cm (sren), Dom Planica 35 cm (sren), Kranjska gora 21 cm (sren), Erika 6 cm (sren) na 20 cm podlage, Košče 35 cm (sren), Jezersko 15 cm, Koroska 120 cm, Logarska dolina 15 cm, Koča na Mrzlici 5 cm na 50 cm podlage, Celjska koča 20 cm, Mozirka koča 30 cm, Celje 15 cm, Št. Grad, 25 cm, Rib. k. 40 cm, Maribor 21 cm, M. Sobota 27 cm, Novo mesto 45 cm, Postojna 1 cm, Crni vrh nad Idrijo 25 cm, Ljubljana 11 cm, Ljubelj 30 cm (sren), Ruska koča na Starem vrtu 25 cm na 15 cm podlage.

PLENUM CENTRALNEGA KOMITEJA LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

Več zaupanja v mlade delavce!

LJUBLJANA, 18. Jan. Danes je začel v Ljubljani delo VIII. plenarni sestank centralnega komiteja LMS, ki se mu poleg številnih predstavnikov tovarniških organizacij Ljudske mladine prisostvovali še organizacijski sekretar CK ZKS VIDA TOMŠIČEVA, sekretar centralnega komiteja LMS MIKA TRIPALO in člani CK ZKS TOMO BREJČ, JANKO RUDOLF in MIRKO ZLATNAR.

Osnovna tema plenuma je bil referat predsednika CK LMS FRANCA MIRTICA »Mladi delavci — za družbeni napredek«.

V svojem referatu se je tov. Mirtič največ zadržal na prispevku mladih delavcev in Ljudske mladine v borbi za večjo proizvodnjo in višjo produktivnost. Skrb za stalno in sistematično strokovno vzgojo mladih delavcev, ki ne bo izključno temeljila na doseganju kvalifikacij, ampak tudi na zahtevi, da se poveča, zboljša in poceni proizvodnja, ne sme prenehati z dokončanjem šole ali tečaja,

marveč ostaja stalna naloga posameznikov in delovnih kolektivov. Ko je govoril o problemih neurejene in nestimulativne tarifne politike, je dejal, da Ljudska mladina podpira tista naziranja in tak sistem, ki bo omogočil pridnim in sposobnim delavcem neomejen zaslužek in jih ne bo omejeval pri tem zaradi delovnega staža.

V nadaljevanju je omenil nekatera zgrešena pojmovanja o

vlogi mladinske organizacije v podjetjih. Gre namreč za primere, ko Ljudski mladini ne dajo pristojni družbeni čimtelji v podjetju, kadar se govori o problemih in nalogah delovnega kolektiva, tisto mesto, ki bi ga glede na svoj politični in družbeni program dela morala imeti. Prav nič čudno ni zato, da se mladi ljudje čutijo pogosto zapostavljeni. V zadnjem času opažamo vedno bolj vztrajnejše zahteve mladih delavcev, da bi aktivno sodelovali v organizaciji delavskega samoupravljanja, pa tudi željo za vstop v Zvezo komunistov. Po nepopolnih podatkih je bilo nedavno v 87 anketiranih podjetjih, ki imajo nad 500 delavcev, 13,7% mladih v delavskih svetih. So pa še vedno primeri, da je v delavskih svetih premalo mladih delavcev. V Trboveljski strojni tovarni so samo trije mladinci člani delavskega sveta. Čeprav je v njej zaposlenih 315 mladih delavcev. V »Iskrji« je v ozkih upravljalnih in 17 mladih delavcev, čeprav tvori eno tretjino vsega zaposlenega osebja mladine.

Med delavsko mladino, zlasti v večjih podjetjih, je bilo v zadnjem času opažati masovnejše želje po vstopu v članstvo ZK. V jesenjski železnari se je 164 mladih delavcev javno odločilo, da postanejo člani ZK, v kranjski »Planici« 23 v »Verigi«-Lesce 27, v Litostroju 20 itd. Odkoz nekaterih partijskih organizacij in vodstev do razširitve Zveze komunistov nam kaže, da nimajo vedno pozitivnega odnosa do sprejemanja mladih v Zvezo komunistov. V tovarniškem komiteju LMS Ruše ni nihče član ZK. V škofjeloški predlinici niso v preteklem letu sprejeli nobenega mladega delavca v ZK, hkrati pa zatrujejo, da bi jih lahko sprejeli najmanj deset. Podobno uravljivo tudi mladinci iz »Svile« v Mariboru, v »Impolu« v Slovenski Bistrici itd.

Ljudska mladina bi morala, kot je dejal tov. Mirtič, dober del svoje vzgoje usmeriti v nepopoln in slabost, ki spremljajo naš razvoj. Morala bo voditi najodločnejšo borbo proti poškodbam, ki dušijo ustvarjalno kritiko in prizadevanje mladin.

V razpravi so na konkretnih

primerih osvetlil anomalije nekaterih gospodarskih predpisov in poudarjal, da je treba predvsem sedanjim tarifnim sistemom pravi in spremiti. Med drugim so tudi predlagali, naj bi Ljudska mladina bolj kakor doslej skrbela za usposabljanje mladih delavcev za delavsko in družbeno upravljanje in jim pomagala pri strokovni izobrazbi. Jutri bo plenum nadaljeval delo in bomo o poteku še poročali.

Mestni svet Ljubljane sprejel načrt stanovanjskih gradenj v letu 1957

LJUBLJANA, 18. Jan. Popoldne je Mestni svet imel redno sejo in obravnaval predloženi plan Sveta za stanovanjske izgradnje o gradnji stanovanjskih objektov na področju mesta Ljubljane v letu 1957. Po referatu, ki ga je podal predsednik Sveta za stanovanjske zadeve Franc Drobež, so odborniki v zelo živahni razpravi obravnavali posamezna prečeta vprašanja, ki so v zvezi s celotnim načrtom gradenj. Na koncu so sprejeli plan s pripombo, da bo Mestni svet obravnaval potek stanovanjskih gradenj vsake tri mesece v letu.

S SEJE SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO LRS

Kultura v stiski

Ljubljana, 18. Jan. Republiški svet za kulturo in prosveto je na današnji izredni seji razpravljala o predlogu proračuna za leto 1957, ki znaša za celotno kulturo in prosveto dejavnost 263.955.000 din ali pet milijonov manj kakor lani. Pri pregledu posameznih postavk proračuna je presenetljivo dejstvo, da je državni sekretar za finance močno okrnjeno sredstva za ustanove, ki opravljajo važno prosvetno delo. Najbolj prizadeto je založništvo, ki mu je odmerjenih le 60 milijonov dinarjev. V razpravi o tem je bil svet soglasno mnenja, da bo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev onemogočena nabava in izdaja knjig, kar bo nujno negativno vplivalo na knjižničarstvo, predvsem na ljudske knjižnice.

Huda rana je zarezana tudi

Več sredstev ljudskim odborom in podjetjem

Izvršni svet Sabora Hrvatske je sprejel družbeni plan, katerega osnovne postavke je na tiskovni konferenci obrazložil predsednik gospodarskega odbora Marin Cetinić — Republiška sredstva bodo manjša kakor lani, nekoliko večja pa bodo sredstva okrajev, občin in gospodarskih podjetij

ZAGREB, 18. Jan. Povečanje gospodarske delavnosti na vseh področjih in težnja, da se čim večji del materialnih sredstev prepusti na razpolago ljudskim odborom in gospodarskim organizacijam, so glavne značilnosti načrta družbenega plana Hrvatske za leto 1957, ki ga je sprejel izvršni svet Sabora in ki bo v kratkem predložen v razpravljanje na Saboru. Ko je govoril o glavnih načelih, na katerih temelji družbeni plan za tekoče leto, je predsednik odbora za gospodarsko in izvršnem svetu Marin Cetinić poudaril, da razpoložljiva sredstva v tekočem letu ne bodo zadostovala za rešitev vseh perečih problemov, vendar pa so pri razdelitvi teh sredstev skušali dati čimvečjo samostojnost ljudskim odborom in organom delavskega upravljanja v podjetjih.

Pri razdelitvi sredstev, ki so v skupni vsoti za 4 odstotke večja kakor v letu 1956, prihaja do izraza prizadevanje okrepiti materialno podlago delavskega upravljanja v podjetjih in družbenega upravljanja v okrajih in občinah. Sredstva, s katerimi bodo letos razpolagali ljudski odbori, bodo do 6 odstotkov večja kakor lani, sredstva, ki bodo ostala na razpolago gospodarskim or-

ganizacijam, pa bodo večja za 16 odstotkov, medtem ko se bodo v republiky koncentrirala za 2,5 odstotka manjša sredstva kakor lani.

Kakor je poudaril Cetinić, so zavzeli to stališče, ker sredstva, s katerimi razpolagajo ljudski odbori in gospodarske organizacije, niso tolikšna, da bi mogla zadovoljiti njihove potrebe. Vsako prelihanje teh sredstev ali njihova koncentracija v republiky bi pomenila ustvarjanje še večjih problemov tamkaj, od koder ta sredstva prihajajo. Ljudski odbori imajo možnost, da povečajo do dokladami, ki naj bi ostale na razumni stopnji, kakor tudi v izkoriščanju amortizacijskih skladov iz gospodarstva sredstva, s katerimi razpolagajo v njih uporabljajo tamkaj, kjer bodo dala najhitrejši učinek.

Okraj, ki so v gospodarsko boljsem položaju, bodo na ta način v ugodnejšem položaju kakor prejšnja leta, ker ne bodo odvajali sredstev za slabše razvite okraje. Medtem pa bo republika iz anuitet za kredit, ki jih je prej odobrvala, dala določena sredstva

gospodarsko nerazvitim okrajem.

Predsednik odbora za gospodarstvo pri izvršnem svetu je opozoril, da bi se ne smela do voliti uporaba sredstev, ki bodo letos večja, predvsem za razširjenju administracije, kakor se kaže težnja v nekaterih okrajih. Potrebno bi bilo izkoristiti jih za najbolj pereče zadeve v posameznih krajih, za gradnjo stanovanj, pospeševanje kmetijstva, zgraditve šol itd. Po njegovih besedah naj bi se ljudski odbori namesto k kvantitativnemu povečevanju administrativnega aparata, ki se čuti v zadnjem času, usmerili bolj na kvalitativno izboljšanje, na pritegnitvijo sposobnejših ljudi, kar bi vplivalo tudi na boljšo kakovost in učinkovitost njihovih služb.

Sejem mode in usnarjstva

V zvezi s pripravami na drugi sejem mode in usnarjstva je bilo večer dopoldne na Gospodarskem razstavišču posvetovanje zastopnikov jugoslovanskih proizvajalcev konfekcije in usnjene galanterije. Sklenili so pripraviti na letošnjem sejmu revijo oblačil, ki bo imela poseben poudarek na konfekcijskih izdelkih. Ta revija se bo od dosedanjih razlikovala po tem, da bodo ob vsakem času ves čas sejma demonstrirali praktične modele posameznih tovarn in hkrati anketirali obiskovalce. Drugi sejem mode in usnarjstva bo na Gospodarskem razstavišču od 30. marca do 7. aprila.

MRAZ PRITISKA

Maribor, 18. Jan. Ledene rože na oknih so davi opozorilo Mariborčanom, da je zunaj pritisnil mraz, kakršnega letošnjo zimo še nismo zabeležili. Toploner je zdrknil daleč pod ničlo in se ustavil ob devetih na 18,7 stopinjah Celzija, kar je hkrati najnižja dnevna temperatura. Obenem so zabeležili v Murski Soboti 20 stopinj pod ničlo. Čeprav je mrzlemu jutru sledil sončen dan, se je do poldneva dvignilo živo srebro le za nekaj stopinj. Proti večeru je začel mraz spet pritiskati. Vremenoslovci napovedujejo še nadaljnji padec temperature.

Zaradi mraza so bile ulice v mestu nekoliko bolj prazne kakor običajno. Tudi živilski trg je bil skoraj prazen. V prometu doslej še ni bilo večjih zastojev. Je avtobus na progi Maribor—Zagreb danes ni odpeljal, ker je cesta v okolici Varaždinja zaradi snežnih zametov neprevozna. Sneg in mraz sta ovirala vožnjo tudi na drugih avtobusnih progah, toda znatneje zamudno mela je avtobusa iz Cmuireka in Bučkovec. Železniški promet se za sedaj še normalno razvija, vendar se železnice čarji boje, če bi se mraz še stopnjeval, kar bi zlasti ogro-

žalo obratovanje motornega vlaka. Preskrba z mlekom je kljub snežnim oviram normalna. Zasluga za to gre tudi mariborski zadružni mlekarji, ki je zmanjšala predelavo mleka v 1 letni proizvodnje. Da lahko zadosti večji potrošnji mleka. Oster mraz pa je vseč smučarjem in zimskim športnikom. zlasti mladini, ki bo šolske počitnice lahko temeljito izkoristila za zimski šport. Idealne snežne razmere na Pohorju vabijo. Pri Ribniški koči je zametlo 90 cm srčka na staro podlago in je smuka idealna.

Varnostni ukrepi v Mavrovem

SKOPLJE, 18. Jan. Slabi vreme, ki je v zadnjih dneh zajelo Mavrovo, je povzročilo v zadnjih 24 urah več manjših snežnih plazov v bližini vasi Stirovice, kakor tudi na cesti Gostivar — Debar. Da bi preprečili morebitne nesreče zaradi plazov, so s posameznih gradbišč mavrovske hidrocentrale v dolini reke Radike preselili vse delavce in njihove družine. Prav tako so preselili prebivalstvo iz posameznih hiš vasi Brodec, Ribnica in Zuznje.

Kako pojmovati sklad za samostojno razpolaganje

O skladu za samostojno razpolaganje podjetij in dejanski nesamostojnosti podjetij pri trošenju sredstev z tega sklada je bilo že veliko govora.

Odkloč o uporabi sredstev omenjenega sklada, v številni spremembe in dopolnitve, objavljene v Uradnem listu FLRJ št. 1956, določa, katere izdatke morajo kriti podjetja iz sklada (12 točk), za katere potrebe smejo trošiti sredstva (9 točk) in zakaj teh sredstev ne morejo porabiti (1 točka).

Dopolnitev odkloč po uporabi sredstev iz sklada za samostojno razpolaganje, objavljena v Uradnem listu FLRJ št. 32356 določa, da gre do tega sklada tudi plače delavcev in uslužbencev v višini tarifnih postavk, s prispevkom za socialno zavarovanje in stanovanjskim prispevkom, kadar se delavci in uslužbenci med delovnim časom udeležijo pouka in vaj (na poligonu) v sestavi protiletalskih enot, ustanovljenih na podlagi 136. čl. zakona o narodni obrambi.

V Uradnem listu FLRJ št. 157 se glede uporabe sredstev iz sklada za samostojno razpolaganje dodaja, da se poravnava iz omenjenih sredstev tudi zastarane terjatve.

Ze po novem letu letos so gospodarske organizacije zvedele, da se izdatki za predmete, ki jih dajejo podjetja kot novoletno reklamo in imajo izključno praktično uporabno vrednost, ne morejo smatrati kot stroški reklame, temveč kot reprezentančni stroški in gre do tega razloga v celoti v breme sredstev sklada za samostojno razpolaganje. Glede na to, da so sredstva sklada za samostojno razpolaganje že tako pičila in glede na to, da predstavljajo materialno osnovo organov upravljanja za urejanje posebnih gospodarskih nalog in potreb podjetja, je podrobno določanje, za kaj se morajo in smejo uporabljati sredstva omenjenega sklada, kakor tudi nadaljnje obremenjevanje tega sklada z dodajanjem še novih izdatkov, ki jih je treba kriti iz teh sredstev, v nasprotju z nazivom in smislom sklada.

Podrobno določanje, kako se

morejo trošiti omenjena sredstva, vodi do tega, da organ upravljanja pravzaprav ne more odločiti o uporabi sredstev, če ne ugotovi, da je zapisano, za kaj se mora odločiti, zakaj se sme in zakaj se ne sme odločiti, ko razpravlja o uporabi sredstev.

Imamo mnogo skladov, katerih namenska uporaba je predpisana. Zato verjetno ni nikake potrebe, da bi podrobneje predpisovali, za kaj se mora in sme uporabljati sredstva sklada za samostojno razpolaganje. Zdi se, naj bi se smela uporabljati sredstva iz sklada za samostojno razpolaganje za vse, razen za tisto, kar je s predpisom o uporabi teh sredstev izrecno prepovedano. Če je namreč predpisano, za kaj in kako se smejo uporabljati drugi skladi in, če je predpisano, za kaj se sklad za samostojno razpolaganje ne sme uporabljati, bo za organe upravljanja evidentno, kaj morajo in kaj morejo kriti iz sklada za samostojno razpolaganje. Kvečjemu bi lahko določili še to, kateri izdatki iz sklada naj bi imeli prednost pred drugimi.

Številno obveznosti, ki jih je treba kriti iz omenjenega sklada, se s tolmačenji upravnih organov povečuje. Državni sekretariat za finance FLRJ je izdal več tolmačenj. Omenimo naj tolmačenje tega sekretarata pod št. 8239/56, v katerem pravi, da plačni penali, povzročeni zaradi elementarnih nesreč, ne morejo bremeniti materialnih stroškov. Pri tem se sklicujejo na to, da v predpisih ni omenje, po kateri bi lahko obremenili materialne stroške s plačnimi penali. Iz tega se zaključuje, da morajo iti omenjeni penali v breme sredstev za samostojno razpolaganje, ker gre do penali sploh v breme tega sklada.

Praktična ureditve sklada za samostojno razpolaganje in predpisani način uporabe, ki je v nasprotju s pojmovanjem tega sklada, zahteva tudi načelne razjasnitve, ali je sklad za samostojno razpolaganje tisto, kar si organi upravljanja pod tem nazivom zamišljajo, ali ga je treba pojmovati drugače.

Z-ek.

Vida Tomšičeva v razgovoru s funkcionarji Centralnega komiteja LMS

Kriza internacionalizma?

Delavski internacionalizem je danes vprašanje, ki je v ospredju konstruktivnih pa tudi žolnih razprav v mednarodnem delavskem gibanju. Težnja, da se v imenu delavskega internacionalizma oslone pri starem, morda v novih, sodobnejših oblikah, se je postavila na nasproti težnji, dati v zadnjih tridesetih letih kompromitiranemu pojmu o internacionalizmu njegovo pravo vsebino, ki naj bi postala osnova za odnose med delavskimi gibanji pa tudi v odnosih med socialističnimi državami.

Prispevek k diskusiji o tem problemu je dala tudi poljska teoretična revija »Nowe Drogi« ki je objavila v decembrski številki članek Jerzy Wlajtra »Križa internacionalizma?«. Zaradi aktualnosti in izrednega zanimanja za ta problem posredujemo članek v celoti:

revolucija preživljala svoje vojno obdobje. V tem času je postala obramba Sovjetske zveze absolutni imperativ za vsakega komuniste. Ta imperativ ni prišel na vzkriz z načeli proletarskega internacionalizma, posebno še ne, ker revolucija še ni bila načeta s procesom iznakaženja.

V tem obdobju se je morala v Kominterni manjšina podrediti volji večine v smislu kominterne discipline. Kominterni, kiab svetovne revolucije — za katero so smatrali, da se bo kmalu uresničila — je bila prilagojena zahtevam obdobja revolucionarnega poleta. Danes je težko ocenjevati pravilnost te discipline. Če bi se smelo na pozabljati, da se je tako disciplina v Kominterni zahtevala od predpostavki delavske demokracije v delovnih Kominterni. Komunistična narava Sovjetske zveze je temeljila svojo centralno vlogo v Kominterni na moralni avtoriteti, ne pa na avtoriteti svoje.

V mednarodnem delavskem gibanju je prišlo do velikih sprememb ko je prišel na oblast Stalin in ko je proces stalinizacije v Sovjetski zvezi globoko napredoval. Demokracijo v Kominterni je v vse večji meri izpodrivalo in jo nazadnje zamenjalo ukazovanje. Seveda je bilo to deligraten proces. Treba je pripomniti, da so v obdobju krize našel socializma prva država socializma, za je

žili globoko zaupanje do KP Sovjetske zveze, kar je hitrevo sprejeto, da so se v mednarodnem komunističnem gibanju udomačile take metode. Disciplinarna posameznih partij, ki je bila oropana sleherne demokratske osnove, disciplin, ki je vseni partijam dejansko onemogočila svobodno diskusijo, je v takih razmerah postala ugodna metoda; avtoriteto mednarodnega delavskega gibanja in podporo, ki jo je to gibanje dajalo prvi delavski državi, so izkoristili za krepitev stalinizma. Samovlada, ki se ni ustavila pred ničemer, si je umazala roke s krivjo funkcionarjev Kominterni, ki so delili usodo z usodo leninskega kadra v komunistični partij Sovjetske zveze.

Stalinizem je našel »teoretično« opravilo za svoje prakso v znači stalinistični tezi, da je merilo poštenosti komuniste njegov odnos do Sovjetske zveze. Ta teza je pravilna, če go gledamo abstraktno. Komunist namreč res ne more in ne sme biti ravnodušen do Sovjetske zveze. Čeprav je to v prvi liniji imperativistično intervencijo, pred kontrarevolucijo, skratka pred slehernim nevarnostjo, torej tudi pred nevarnostjo notranjega izmachičenja. Toda Stalin tega ni hotel. Leta in leta je lasiral tezo, da komunist sprejme (delansko do glorificiranja) vsak ukrep vodstva Sovjetske zveze. Ta nesrečna teza je zaprla usta mnogim komunistom v letu 1937, privedla je do hude in nevarne krize mnoge partije v letu 1939, po vojni pa je postala ena od številnih prask. Za komunistični svet pomeni morbanja življenja ali smrt vprašanje, ali bo ta škodljiva teza odstranjena, paroli »Solidarnost« s Sovjetsko zvezo pa vrnjen njen pravi smisel.

II Po drugi svetovni vojni je prišlo mednarodno delavsko gibanje v novo fazo, na katero so

bile značilne naslednje okoliščine:

V deželah srednje in vzhodne Evrope so vznikli režimi ljudske demokracije kot produkt kombinacije družbene revolucije z narodnoosvobodilno borbo, ki se je razvijala v zavezništvu s Sovjetsko zvezo. Zmagala je kitajska revolucija in Kitajska je postala država velika socialistična država. V zahodni Evropi so se okrepile antifasistične sile, na oblast so prišle levičarske vlade (Francija, Italija) ob sodelovanju komunistov.

Leta 1943 je bila razpuščena Komiterna. S tem je nastala potreba in možnost, da se išče nova pota za uresničenje mednarodne solidarnosti proletariata.

V takih okoliščinah je imelo prvorazredno značaj vprašanje, kako najti nove oblike vodenosti med komunističnimi partijami, oblike, ki bi ustrezale obstoječemu položaju. Tedanje vodstvo KP Sovjetske zveze v pogojih stalinske diktature ni poskušalo spremiti do tedanjih metod. Še več, z nepoštenimi ukrepi je skušalo vsiliti dotedanje norme političnega življenja tudi v zvezi z odnosi med Sovjetsko zvezo in internacionalizmom. To je vodilo k rušenju načel suverenosti in enakopravnosti. V imenu internacionalizma in pod parolo razvoja komunizma so ovirali samostojnost in pobudo komunističnih partij. Jugoslovansko vprašanje je bilo do neke mere logična posledica prenašanja stalinskega pojmovanja o internacionalizmu tudi na odnose med socialističnimi državami. Jugoslovanski narod so pod vodstvom komunistov zmagovito izšli iz te težavne preizkušnje, toda jugoslovanska provokacija je resno zastrupila ozračje v mednarodnem delavskem gibanju; izbrisala ali oddaljila je tudi perspektivo za revizijo stalinskega načela o odnosih med delavskimi partijami. Na

področju odnosov med Sovjetsko zvezo in delatni ljudski demokracije pa je ta provokacija — kakor tudi procesi proti Kostovu, Rajku, Slanskemu in drugim, ki so bili s to provokacijo v tesni zvezi — postala nov vzvod za rušenje osnovnih načel zakonitosti in načel suverenosti ter enakopravnosti vseh držav. Na Poljskem je povezanost teptanja teh načel suverenosti s kampanjo proti takomenovanemu »demokratsko-komunističnem odklonu« se preveč očitna.

Take razmere so v načelu obpale vse do juljskega plenuma CK KP Sovjetske zveze (1955. leta). Posebno XX. kongres pa je postal izhodišče borbe za revizijo politike delavskega gibanja, izhodišče borbe za ponovno rehabilitacijo leninskega pojmovanja pojma o internacionalizmu. Še pred tem procesom se je na Poljskem sprostila borba za obnovitev socialistične zakonitosti. Ta borba je bila plod pritiska partijskih množic in partijskega aktivna na takratno partijsko vodstvo. Ta borba si je počasi krčila pot naprej, čeprav jo je tedanje partijsko vodstvo dušilo in oviralo. Dvajseti kongres KP Sovjetske zveze je osvetlil niz dejstev iz življenja Sovjetske zveze. Še več, kongres je ta dejstva sprejmenil v predmet partijske diskusije. Vest vsakega komuniste je bila postavljena pred težko preizkušnjo ob spoznanju, da je tudi sam prispeval h poglobljanju prepada med politiko in humanizmom s tem, da je odobraval vse, kar se je dogajalo pod Stalinom. V takih pogojih se je znova v vsem poletom dostavilo vprašanje o samostojnem postavljanju ocen. Temu ustrezen smisel pojma o internacionalizmu pa je postal važen element v razpravah in v borbah notranje komunističnih partij.

To vprašanje je postalo toliko bolj važno, ker je po XX. kongresu v delavskem gibanju prišlo do različnih gledišč o nekaterih vprašanjih, ki jih je obravnaval XX. kongres. Zakaj pravzaprav gre?

1. Prišlo je do razlik glede značaja izmachičenja, do katerih je prišlo v stalinskem obdobju. V komunistični partij Sovjetske zveze je vladalo mnenje, da gre predvsem za slabe posledice, za napake in za izmachičenja, ki so posledica kulta osebnosti. Šef italijanskih komunistov Togliatti je poudaril družbeni značaj izvora in posledic teh izmachičenja. Tudi naša (poljska — op. uredn.) partija je začela kritizirati stalinska izmachičenja. Različno so ocenjevali vlogo Stalina, različno so kvalificirali tudi njegove ukrepe. V uradnem izrazoslovju številnih partij se je pisalo in govorilo o »Stalinovih napakah«. Toda ameriški »Daily Worker« in znaten del poljskega tiska je zahteval, da se uporabja beseda »zločin«. Tu ni šlo samo za besede.

2. Kot rezultat različnih mnenj o značaju »kulta osebnosti« je prišlo do drugih razlik, predvsem kar zadeva sredstva, kako je treba stalinska izmachičenja popraviti. Vodstvo komunistične partije Sovjetske zveze je koncentriralo vsa pozornost na borbo proti kultu osebnosti, za demokracizacijo obstoječega sistema. Isto pot so takrat izbrala tudi vodstva partij v državah ljudske demokracije. Tudi številne partije v kapitalističnih državah so koncentrirale vsa svojo pozornost na borbo proti kultu osebnosti in na določeno demokracizacijo notranjega partijskega življenja, v

Nowe Drogi

ORGAN TEORETIČNY I POLITIČNY KOMITEJA CENTRALNEGO POLJSKEJ ZJEDNOČNEJ PARTIJ ROBOTNICZEJ

V zadnjih mesecih je v obdobju po XX. kongresu KP Sovjetske zveze, predvsem pa v času oktobrskih in novembrskih dogodkov letos, so se v mednarodnem delavskem gibanju pojavile očitne razlike v pogledih na niz ključnih političnih vprašanj. Te razlike so že presle v ostre polemike, ki dobivajo bolj značaj borbe kot značaj razprave.

To je nov pojav, ki ga nismo srečali še več let. Zato ni čudno, da je ta pojav privedel do resne zmede, tako da — vsaj v nekaterih deželah — postavljajo vprašanje usode proletarskega internacionalizma. To ni nepomembno vprašanje. Delavsko gibanje gani že od vsega časa — od internacionalistične tradicije. Geslo: »Proletarci vseh dežel združite se!« je bilo in drago komunistom vseh dežel. Prav zaradi tega je toliko bolj pomembno, da se ideja internacionalizma očisti stalinskega popačenja, kajti le tako bi se ji vrnilo ustrezen smisel. Nujen pogoj za to je spoznavanje razlik v pojmovanju mednarodne solidarnosti komunistov, razlik, ki obstajajo v delavskem gibanju.

Ob robu dogodkov

Nemirna Barcelona

Katalonska prestolnica Barcelona je spet postala središče upora proti falangističnemu režimu. Navidežno sicer ne gre za upor večjega obsega, vsaj po svoji zunanji vsebini ne, kaže pa, da se za uvedbinim bojkotiranjem tramvajskega prometa zaradi zvišanja tovnice skrivajo mnogi globlji vzroki.

Bojkot tramvaja, ki se je začel v ponedeljek in traja še danes, se je namreč razširil že tudi na bojkot mestnega živilskega trga. Likriti pa je prišlo do precej bolj očitnih protirežimskih demonstracij na barcelonski univerzi, kjer so študenti v ponedeljek srkali in uničili sliko ustanovitelja Falange Joseja Antonia de Rivera. Policija je prišla v univerzitetno poslopje, zaradi česar so študenti zahtevali odstop rektorja, pripadniki francoske straže so namesto raztrgane slike obesili v arto univerze dve drugi pokojniški sliki, oblasti pa so do nadaljnjega zaprle univerzo.

Tak je zunanji videz barcelonskega upora. Domneva, da pri vsej stvari in ne gre samo za tramvaj potuje tudi dejstvo, da je falangistično glasilo «Solidaridad Nacional» objavilo komentar, v katerem pravi, da bo »potrpežljivost stranke kmalu izčrpana« in da ni mogoče trpeti tega, da bi temne sile sabotirale izboljšanja, ki jih je režim naklonil delavskemu razredu.

In prav ta »izboljšanje« so poleg političnih vzrokov tista, proti katerim kaže, da se upira špansko ljudstvo. Vlada je namreč v okviru svojega ekonomskega načrta znižala za 27% delavske plače, toda znižala je samo osnovne plače, ki predstavljajo le približno polovico dohodka španskega delavca. Ker pa so se hkrati dvignile tudi cene, se je to »izboljšanje« spremenilo v navadno farslo.

Kaže torej, da je bojkotiranje tramvaja res le zunanja manifestacija splošnega nezadovoljstva, kateremu pa so študentske demonstracije dala tudi politično obsežnost.

Barcelona in študenti pa sta dve najbolj šibki točki frankističnega režima. Barcelona je pred šestimi leti vžgala iskro upora s prvimi delavskimi stavkami v Francoski Španiji, ki so se nato razširile tudi na druge pokrajine. Študentski nemiri pa so bili že nekajkrat povod za zamenjavo vodilnih ljudi v Falangi.

Značilno pa je tudi to, da je do bojkota v Barceloni prišlo prav v trenutku, ko režim preživlja krizo zaradi odstopa ministra za Falango Arreseja, ki ima svoje korenine v boju med monarhističnimi in falangističnimi silami v vodstvu španskega režima.

Gospodarski razvoj Egipta

Vlada si prizadeva, da bi se organizirano lotila načrtne graditve gospodarstva — Banke, zavarovalnice in trgovska predstavništva smejo pripadati le Egipčanom — Naraščajoče državno-kapitalistične težnje

KAIRO, 18. jan. (Tanjug). — Glede na govore v Franciji in Vel. Britaniji, da je egiptovska vlada nacionalizirala tuje banke, zavarovalne družbe in trgovska predstavništva v Egiptu, izjavljajo uradni egiptovski krogi, da je egiptovska vlada došla do ukrepe za prehod delnic teh podjetij iz tujih v egiptovske roke, da pa podjetij ni nacionalizirala. Glede novega ekonomskega inštituta, ustanovljenega z zadnjim zakonom, pravijo v teh krogih, da bo inštitut razen drugih nalog prevzel tisti del sredstev v skvestriranih bankah in zavarovalnih družbah ter trgovskih predstavništvih, ki ga finančno tržišče ne bo vsrkalo.

Egiptovska vlada je 15. januarja, kakor smo poročali včeraj, izdala štiri zakone, ki določajo več pomembnih gospodarskih ukrepov, zlasti glede vloge države v gospodarstvu. Zakon predpisuje ustanovitev posebne ekonomskega organa, ki bo predvsem povezal udeležbo države v sedanjih podjetjih ali javnih gospodarskih ustanovah. Ta organ bo pravzaprav zastopnik države v vseh gospodarskih zadevah in njegova ustanovitvena dokazuje naraščajoče državne

kapitalistične težnje v Egiptu. Te težnje so se nenavadno naglo razvijale v zadnjih šestih mesecih, zlasti pa se po nacionalizaciji Suške družbe.

Novi organ je dobil zelo važne pravice, kot so določanje in izvajanje investicijske politike in prilagajanje zasebnih gospodarskih podjetij gospodarski politiki države. Po skladih, ki jih bo imel, bo ta gospodarski organ sodeloval pri ustanavljanju novih podjetij, svoj delež v teh podjetjih pa sme pozneje — kar pa ni nujno — prepustiti zasebnemu kapitalu. To določbo so v Kairu razumeli kot namen vlade, da z novimi zakoni in intervencijo države ne bi odbila od sebe važnega sektorja egiptovskega gospodarstva. Ta organ bo prevzel vsa državna finaniranja na področju gospodarstva, gospodaril pa bo tudi s skladi, ki jih bo država dobila s posojili.

Zakon o ustanovitvi tega gospodarskega organa dopolnjuje zakon o ustanovitvi vrhovnega državnega sveta za načrtovanje, čigar predsednik je predsednik egiptovske vlade. Pogovorna naloga tega sveta je, določiti

načela socialne politike in načrtovanja. Isti zakon predpisuje tudi ustanovitev državnega planskega odbora pod predsedstvom ministra za načrtovanje. Odbor naj bi izvajal poglavitne smernice planske politike in izdelal ekonomske načrte, finansiranje pa bodo prevzeli ekonomski organi.

V krogih, ki so blizu egiptovski vladi, razlagajo ta dva zakona kot izraz prizadevanja vlade, da bi se organizirano lotila načrtne graditve egiptovskega gospodarstva. Pričakujejo tudi, da se bo s tem povežala vsa gospodarska dejavnost in bosta državni ter zasebni sektor med seboj organizirano sodelovala. Razen tega naj bi novi zakon izključil odločilni vpliv tujega kapitala iz gospodarskega življenja države. Skladno s tako gospodarsko politiko določajo posebni zakoni, da morajo biti banke, zavarovalne družbe in trgovska predstavništva egiptovski njihove delnice pa smejo pripadati izključno Egipčanom. Upravni odbori in druga vodilna telesa teh ustanov morajo biti sestavljena izključno iz ljudi, ki so egiptovski državljani.

Napovedane spremembe morajo biti izvedene v petih letih. S tem v zvezi bo verjetno prišlo do posebnih sporazumov s

posameznimi prizadetimi državami. V Kairu gledajo na nove gospodarske ukrepe kot na naraven razvoj po napadu dveh držav na Egipt, čeprav ne izključujejo, da bodo te spremembe povzročile nekatere začetne težave glede na povezanost egiptovskega kapitala s kapitalom zahodnih držav. Novi ukrepi naj bi odprli pot vestranskemu in neodvisnemu gospodarskemu razvoju Egipta.

Generalni skupščini Združenih narodov o Srednjem vzhodu, ki je bila sklicana na zahtevo Egipta, je sinoči govoril ameriški delegat Cabot Lodge. Izjavil je, da bo njegova delegacija glasovala za resolucijo azijsko-afriške skupine, v kateri te države pozivajo generalnega sekretarja Hammarskjölda, naj nadaljuje prizadevanje, da bi se izrešile čete v vsem umaknile z egiptovskega ozemlja, nato pa v petih dneh poroča o tem Generalni skupščini.

Po besedah ameriškega delegata je posebno važno, da bodo zavarovalne začele ustavitve sovražnosti in zaščitile sporazum o premirju.

Resolucijo azijsko-afriških držav je podprl tudi delegat Jordana Abdul Brijaj. Zastopnik Sirije Zajneadin je ostro napadel Izrael, ker ne spoštuje resolucij OZN o umiku z egiptovskega ozemlja. Po njegovih sodbi ekspanzionistični smotri Izraela niso naperjeni toliko proti Sinajski puščavi kot proti Jordanu, Siriji in Libanonu.

Novozelandski delegat Leslie Monroe je menil, da povrnitev na staro v razmerju med Izraelom in Egiptom ne bi pomenilo zadovoljive rešitve, pač pa bi povzročilo krivico Izraelu. Zavezal se je za to, da bi sile Združenih narodov ostale na prostoru med Izraelom in Egiptom, vsaj tako dolgo, dokler ne bo razčiščena zadeva Suškega prekopa in zaliva Akabe in dokler ne bi dosegli določenega napredka v smeri splošne ureditve problemov med Izraelom in arabskimi sosedi. Monroe je

metavala denarja za stvari, ki niso potrebne, prav tako pa tudi ne bo prevzemala obveznosti, ki bi jih ne mogla izpolniti. Velika Britanija je velika država, zato je nesmiselno vpraševati, če je morda samo vevlesila druge ali tretje stopnje.

Na koncu je Macmillan dejal, da bo poglavitna skrb britanske vlade čim bolj razviti energetske vire. Za danes je Velika Britanija na prvem mestu v svetovni proizvodnji atomske energije za mirjoljubne in industrijske namene.

Seviljski študentje demonstrirajo. Sevilija, 18. jan. Kakor poroča AFP, so bile danes v Seviliji demonstracije, v katerih so sodelovale večje skupine študentov sevilske univerze. Ljudje so protestirali proti zvišanju voznišnin na električni cestni železnici. Policija je začela streljati, da bi razglašala demonstrante.

komunistični partiji Francije pa je bilo rečeno, da bo proti kultu osebnosti nj naloga partije, ker partiji s te strani ne grozi nobena nevarnost. V istem času so številni komunisti poudarjali, da je treba vseplošno revidirati uradno mnenje o stalinizmu. Ta smer je zmagala na Poljskem v dnevi VIII. plenuma, ki je odprl deželni peti k novemu samostojnemu iskanju socializma, demokratičnega in nebirokratskega tipa.

3. Jugoslovansko vprašanje je postalo center razhajanja mnenj. Ko so umaknili klevetniške obtožbe proti jugoslovanskim tovarišem je postalo za delavsko gibanje nujno, da oceni pridobitve te dežele, ki kljub stalinizmu na samostojen način gradi socializem. Ali je moč uporabljati tudi njene izkušnje? To je vprašanje, ki se postavlja predvsem partijem v državah ljudske demokracije. Mnogi med nami so videli potrebo pazljivo spremljati jugoslovanski razvoj in izkušnje ter se jih posluževati skupno z vsemi izkušnjami v zvezi z izgradnjo socializma. Toda bili so tudi taki, ki so se nekaj tednov pred VIII. plenom »opozarjali na nevarnost, da zadržemo« na jugoslovanske pozicije. Danes je lahko vidno zvezo med obrambo stalinističnih pozicij v delavskem gibanju in med opozorili, naj se ne upošteva jugoslovanskih izkušenj. Postalo pa je prav tako jasno, da je za socializem nujno izkoristiti dosežke vseh partij in jih analizirati na konstruktiven, tovariški, toda kritični način.

4. Postavilo se je vprašanje odnosov v delavskem gibanju. Tov, Togliatti je revalj znano

STISKA PRI FRANCOŠKIH RADIKALIH

PARIZ, 18. jan. (Tanjug). V radikalni stranki je prišlo do novih nesoglasij sporov, ko se je večini radikalnih poslancev posrečilo, da so Mendès-Franceu in članom Biroja vsilili sklep o umiku radikalnega kandidata z lokalnih volitev v Parizu v korist vladajoče stranke socialistov.

Drugo nedeljo bo v Parizu drugo glasovanje za en sedež v parlamentu in radikalni kandidat Steffanagy se bo umaknil v korist socialistov. Na volitvah prejšnji teden so radikali doživeli največji poraz in dobili samo četrtino glasov, kolikor so jih bili dobili pred letom dni v istem volilnem okraju.

Pristaši Mendès-Francea so na današnjem sestanku parlamentarne skupine in biroja radikalne stranke zahtevali drugega kandidata, češ da je Steffanagy kompromitiral v javnosti, ker je bil podpr skupino desnih

radikalov na čelu z obrambnim ministrom Bourgesom Maunoryjem. Sodelovanje štirih radikalnih ministrov v Molletovi vladi je namreč veljalo radikale številnih glasov tistih volivcev, ki so bili sicer voljni podpreti Mendès-Francea zaradi njegove kritike vladne politike v Alžiru. Današnji sklep o umiku radikalnega kandidata kljub zahtevi Mendès-Francea, naj radikali samostojno nastopijo na volitvah, to kažejo kot nov izraz globoke krize, ki jo sedaj preživlja ta mala stranka francoskega centra.

Macmillan Britancem

LONDON, 18. jan. (Reuter). Sinoči je imel novi predsednik britanske vlade Harold Macmillan v televiziji svoj prvi govor, v katerem je izrazil mnenje, da bo zgodovina dokazala, da je bil britanski napad na egiptovsko ozemlje upravičen. Težave, kot so pomikanje petroleja in druge, ki jih mora Britanija sedaj premagovati, so cena, ki jo mora plačati za ta svoj korak.

Govoreč nato o razmerju Velike Britanije do ZDA, je Macmillan dejal, da Velika Britanija nima namena odtrgati se od njih niti postati satelit. V stvarnem pogledu se Velika Britanija sicer ne more kosati z bogastvom, ki ga

Imajo ZDA in Sovjetska zveza, vendar pa države Britanske skupnosti narodov, narodov Zahodne Evrope in Francija, s katero ima Britanija zelo tesne zveze, po skupni moči prav nič ne zaostajajo za ZDA in Sovjetsko zvezo.

Britanski predsednik je nato dejal da predstavlja konservativna vlada močno enotno vladno, ki ima namen izvesti svojo politiko v prihodnjih treh letih. V tem času ne bo splošnih volitev. Britanija ne bo raz-

predsednik pakistanske vlade Suharavadi. Jutri bo z iranskim predsednikom Husseinom odstopoval v Bagdad, od tam pa bosta oba v družbi iraškega predsednika vlade Muri el Saida odstopovala v Ankaru na posvet muslimanskih držav članic bagdadskega pakta.

nje glede vprašanj, ki bi se utegnili pojaviti. Vprašanje odnosa do sprememb na Poljskem je dobilo bistven značaj za delavsko gibanje v različnih deželah. Znano je, da je nekommunistična levica te spremembe pozdravila z velikim odobravanjem; to še bolj potrjuje pravilnost stališča, ki so ga zavzle komunistične partije. Stevilna partije (na primer KP Kitajske, Zveza komunistov Jugoslavije, KP ZDA) gledajo, kot smo že rekli, naklonjeno na spremembe pri nas. Druge partije (teh je nabor največ) so po določenem odklepanju uspele nagdi pri sebi dovolj razumevanja za našo obnovu. Na zunanji se je to odrazilo v tem, da so organizirali napad na »Pravde« čisto preobličili tudi odgovore »Tribuna Ludu«. Toda v nekaterih komunističnih partijah nam še vedno zamerijo. V tem se predvsem odlikuje vodstvo komunistične partije Francije, kar je za nas bolj boleče, ker smo jasno in nedvoumno za solidarnost s to herojsko partijo Francije. Toda v luči notranje partijske diskusije v KP Francije je stališče le-te do sklepev VIII. plenuma nerazumljivo. Ugovori, ki so jih tovariši iz vodstva francoske KP naslovlili na Poljsko združeno delavsko partijo bi lahko strnili v sledeče:

1. da napačno ocenjujemo poznanske dosežke, ker v njih ne vidimo delovanja sovražne agencije; 2. da obnovljamo buržuazno demokracijo, to pa, da je pot, ki vodi k obnovitvi kapitalizma; da naše zahteve lahko oslabe enotnost socialističnega tabora. Večkrat smo že polemizirali s temi tezami. Ne bi se hotel vpra-

šati nanjo, hotel pa bi se enkrat opozoriti na še en moment nevarnosti za internacionalizem. Nevarnost ni v različnih pogledih — kajti le-ti so značilni za živo politično gibanje. Toda kadar se razlike spremenijo v požre, da se na primer francoskim komunistom onemogoči čitanje pridelke od nevarnosti, da se enotnost delavskega razreda razbi. Ne bom prikladal bojazni, da so vodstva nekaterih partij, v katerih prevladujejo osnovne stalinistične koncepcije, pripravljena žrtvovati leninske norme demokratičnega partijskega življenja, da bi se izognila možnosti da pride do njihovih žlanih od struj, ki črpa svoje sile med ostalim tujim iz dosežkov in izkušenj naše partije. Ni mi treba poudarjati, da je to resnična nevarnost za delavsko gibanje, kajti ne gre za eno partijo, marveč za gibanje kot celoto.

IV. Znatno bolj dramatični so bili dogodki na Madžarskem. Ze od samega začetka so posamezne komunistične partije različno ocenjevale madžarske dogodke. V prvi fazi borbe na Madžarskem je naša partija poudarjala demokracijo, značaj uporniškega gibanja. Priprani smo bili, da je madžarski narod ravnal pravilno, ko je začel borbo proti protinarodni tiraniji Rakosija. Gerőja in njune skupine. Pri nas niti ni bilo velikih razlik v mišljenju, da pomeni pozvalna zgrešen ukrep in da je ukrep demokraciji stalinistično skupino v madžarski partiji delovnih ljudi kot reakcionarno in nara-

STANOVANJSKI PROBLEM

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZNI

Debata o Srednjem vzhodu

ZDA bodo glasovale za resolucije azijsko-afriške skupine — Iraški delegat zahteva gospodarsko bloko do Izraela — Tudi ZSSR za azijsko-afriško resolucijo — Kuznecov je obtožil Izrael, da pripravlja sovražne načrte

NEW YORK, 18. jan. (Reuter). V nadaljevanju debate v Generalni skupščini Združenih narodov o Srednjem vzhodu, ki je bila sklicana na zahtevo Egipta, je sinoči govoril ameriški delegat Cabot Lodge. Izjavil je, da bo njegova delegacija glasovala za resolucijo azijsko-afriške skupine, v kateri te države pozivajo generalnega sekretarja Hammarskjölda, naj nadaljuje prizadevanje, da bi se izrešile čete v vsem umaknile z egiptovskega ozemlja, nato pa v petih dneh poroča o tem Generalni skupščini.

Po besedah ameriškega delegata je posebno važno, da bodo zavarovalne začele ustavitve sovražnosti in zaščitile sporazum o premirju.

Resolucijo azijsko-afriških držav je podprl tudi delegat Jordana Abdul Brijaj. Zastopnik Sirije Zajneadin je ostro napadel Izrael, ker ne spoštuje resolucij OZN o umiku z egiptovskega ozemlja. Po njegovih sodbi ekspanzionistični smotri Izraela niso naperjeni toliko proti Sinajski puščavi kot proti Jordanu, Siriji in Libanonu.

Novozelandski delegat Leslie Monroe je menil, da povrnitev na staro v razmerju med Izraelom in Egiptom ne bi pomenilo zadovoljive rešitve, pač pa bi povzročilo krivico Izraelu. Zavezal se je za to, da bi sile Združenih narodov ostale na prostoru med Izraelom in Egiptom, vsaj tako dolgo, dokler ne bo razčiščena zadeva Suškega prekopa in zaliva Akabe in dokler ne bi dosegli določenega napredka v smeri splošne ureditve problemov med Izraelom in arabskimi sosedi. Monroe je

metavala denarja za stvari, ki niso potrebne, prav tako pa tudi ne bo prevzemala obveznosti, ki bi jih ne mogla izpolniti. Velika Britanija je velika država, zato je nesmiselno vpraševati, če je morda samo vevlesila druge ali tretje stopnje.

Na koncu je Macmillan dejal, da bo poglavitna skrb britanske vlade čim bolj razviti energetske vire. Za danes je Velika Britanija na prvem mestu v svetovni proizvodnji atomske energije za mirjoljubne in industrijske namene.

Seviljski študentje demonstrirajo. Sevilija, 18. jan. Kakor poroča AFP, so bile danes v Seviliji demonstracije, v katerih so sodelovale večje skupine študentov sevilske univerze. Ljudje so protestirali proti zvišanju voznišnin na električni cestni železnici. Policija je začela streljati, da bi razglašala demonstrante.

OECC deli nafto. PARIZ, 18. jan. (Reuter) Odbor za nafto evropske organizacije za ekonomsko sodelovanje je sklenil, da bo državam, ki so najbolj ogrožene v preskrbi s petrolejskimi izdelki — Italiji, Švedski, Franciji in Danski odobril dobavo 200.000 ton nafte. Te štiri države bodo imele prednost pri delitvi iz rezerv, ki so jih dale mednarodne družbe za nafto na vojni obdobju.

Belgija, Velika Britanija, Zahodna Nemčija, Luksemburg, Nizozemska in Portugalska so se odrekle svojemu deležu 160.000 ton plinskega olja iz teh rezerv v korist držav, ki so v večjih težavah. Danska je dobila 40.000 ton olja za kurjavo.

Generalna skupščina je danes popoldne nadaljevala debato o Srednjem vzhodu. Pred skupščino je poročil generalnega sekretarja Hammarskjölda v katerem poroča, da Izrael ne spoštuje resolucij OZN in ozve v vsem umakniti svojih čet z izraelskega ozemlja, ter predlog resolucije azijsko-afriških držav, ki zahtevajo, da Izrael brezpogojno umakne svoje čete iz Egipta da generalni sekretar nadaljuje prizadevanja v tej smeri ter v petih dneh novič poroča skupščini.

V debati so govorili stamski delegat Sarašin, češkoslovaški delegat Uirih in italijanski predstavnik Piccioni.

Iraški mnenje, da bi moralo biti področje Gaze pod nadzorstvom Združenih narodov, dolžnosti dosedanje komisije ZN za nadzorstvo nad premirjem pa naj bi prenesli na sile Združenih narodov.

Iraški delegat Mohamed Džamali je dejal, da bi morali izraelskim ladjam prepovedati prehod skozi Suški prekop in zaliv Akaba, razen tega pa uvesti proti Izraelu gospodarsko blokado, dokler ne bo priznal arabskim državam pravice do določenega ozemlja in privolil v internacionalizacijo Jeruzalema.

Zadnji govornik v sinočnji debati je bil sovjetski predstavnik Kuznecov. Dejal je, da bo podprl resolucijo azijsko-afriških držav, ko pa je govoril o tem, da se izraelske čete še vedno mudijo na egiptovskem ozemlju, da so za to odgovorne Združene države Amerike. Govoreč o zahtevi nekaterih delegacij, da bi dani Izraelu določena jamstva, ko bi se umaknil z egiptovskega ozemlja, je sovjetski delegat dejal, da o tem ne more biti štiti govora, ker je Izrael Egiptu napadel, pa še sedaj ima zaseden del njegovega zemlja. Kuznecov je obtožil Izraela, da pripravlja sovražne načrte, ki groze narodom bližnjega vzhoda. Nasprotovalec predloga, naj bi sile Združenih narodov zasede Gazo in zaliv Akaba, rekoč, da bi se s tem približali dolgotrajni ali celo stalni aneksiji dveh važnih delov egiptovskega ozemlja.

Prihodnja seja Generalne skupščine je sklicana za danes ob 16.30. Generalna skupščina je danes popoldne nadaljevala debato o Srednjem vzhodu. Pred skupščino je poročil generalnega sekretarja Hammarskjölda v katerem poroča, da Izrael ne spoštuje resolucij OZN in ozve v vsem umakniti svojih čet z izraelskega ozemlja, ter predlog resolucije azijsko-afriških držav, ki zahtevajo, da Izrael brezpogojno umakne svoje čete iz Egipta da generalni sekretar nadaljuje prizadevanja v tej smeri ter v petih dneh novič poroča skupščini.

V debati so govorili stamski delegat Sarašin, češkoslovaški delegat Uirih in italijanski predstavnik Piccioni.

prihod Janosa Kadarja na oblast op. urj. Imamo zaupanje v madžarski delavski razred. Zaupamo mu, da se bo upri stam kapitalistične kontrarevolucije in da se ne bo vrnil v stalinizem. Smatramo pa, da so okoliščine, ki so privedle do sedanjega položaja, tragane.

Menim, da ni nič čudnega v tem da so vodstva tistih partij, ki so že od samega začetka obsodile madžarske dogodke kot kontrarevolucije, z vso prizadevanostjo »zagrabile« dogodke 4. novembra. Razlike v ocenah, stališčih in reakcij ob madžarskem vprašanju so najbrž rezultat dolgotrajnega naraščanja konflikta med slami stalinizma in med strujo, ki je za preporod komunizma. Od pravilne rešitve tega konflikta, od tega, ali bo vpliv stalinizma odstranjen, in od obnove resnično bratskega internacionalizma je morda odvisna usoda komunističnega gibanja ter njegova vloga kot voditelja levice. Res je sicer, da so se v zadnjem času okrepili napadi fašistov proti našim partijam. Prav tako pa je res, da je napačno stališče ob madžarskih dogodkih v mnogih državah ločilo komuniste od ljudi nekommunistične levice; to pa je bistvenji izvor globoke krize v samem komunističnem gibanju.

V. Da, to je velika preizkušnja internacionalizma. Staro stalinistično pojmovanje internacionalizma se je v luči okoliščin, o katerih sem govoril, pokazalo ne samo kot nekompromisno marveč tudi kot škodljivo. Stalinistično pojmovanje internacionalizma je često privedlo do kršitve kanonov komunizma — solidarnosti in bratstva delavskih partij, niti obratno točnega odgovornosti (Nadaljevanje na 4. strani)

„VINOCET“ za potrošnike

Pestra izbira konzerviranih živil za izboljšanje prehrane pozimi in za razbremenitev gospodinj

V zimskem času, ko ni na razpolago sveže zelenjave (tako kakor poleti — že pa je, pa je razmeroma draga — postrežejo gospodinje svoje domače konzervirane živilske izdelke, ki so jih v domačih jedilnih listih že močno uveljavila, zlasti v mestih, a tudi na deželi. Gospodinje si to zelenjavo že poleti in v zgodnji jeseni konzervirajo večidel same. Tako si vlagajo v kis ali sol kumarice, papriko, razne solate, stročji fižol, peso in drugo zelenjavo. Na deželi si sicerjajo doma tudi zelje in repo, tudi če ga doma ne pridelajo. Vse to si pripravijo gospodinje vsako sezono doma, zlasti če je družina številna in če ima na razpolago primeren prostor za shranjevanje.

bodo dobili dovolj sredstev, da bo začela obratovati. Stari »Vinocet« je izdelan leta 50 vagonov kisa, prav toliko pa tudi obrati, ki zdaj delujejo v sklopu podjetja, še tega pa so že predali. Zdaj izdelajo samo v »Vinocetu« okrog 250 vagonov kisa vseh vrst na leto, v poletnih mesecih pa ga še vedno primanjkuje. Najboljši kupci kisa so na Primorskem — kupujejo zlasti vinski kis —, precej pa ga prodajo tudi v Istri in Hrvaško Primorje.

35 vagonov kislega zelja v sezoni

V novi željni skisajo do 35 vagonov kislega zelja v sezoni. Tu so uvedli v zadnjem času pomembne novosti — nove stroje, elevator za dviganje zelja v vrhne nadstropje, medtem ko so ga prej delavke nosile, obtežljive naprave na škripce, ki so tudi odpravile starinske obteževanje bazenov s kamenjem (te tega so morale prav tako delavke znositi na rokah), ter stroj za rezanje zelja, izpod katerega leti fino zrezano zelje naravnost v bazene. Manjka le še naprava za dviganje skisanega zelja iz bazenov in je zato še zdaj v praksi ročno praznjenje bazenov z vilami. Na ta način so tudi znano skrčili število delovne sile. V željni imajo 24 bazenov, ki sprejmejo po 8000 kg zelja. Letos so jih le dva in polkrat napolnili namesto trikrat, ker je bil nasploh pridelok zelja letos manjši. Paprika, kumarica, paradižnik in druge zelenjavne konzervirajo v sezoni okrog 15 vagonov.

Polg tret proizvodov je podjetje »Vinocet« izdelovalo že tudi kvarglje in ribe »ruše«. Vendar ta proizvodnja ni stalna, ker ne morejo dobiti dovolj sira in skute, oziroma rib skusa. Pripravljajo tudi izveček za mesne juhe in kon-

centrat za golaže, s čemer bodo prav gotovo ustregli gospodinjam. Le-te sicer z nezaupanjem sprejmejo taka nova živila, po preizkušanju pa jih cenijo in potem stalno segajo po njih. Tako je bilo s skcem za juho »Juhanom«, ki ima zdaj že stalen krog odjemalcev.

Zanimivo je, da prav kislega zelja predelajo vsako leto premalo. Povečini ga prodajo v države republike ter za izvoz v Nemčijo in Italijo, dočim ga prodajo v Sloveniji manj, ker je pač v mestih še precejšnje število starih zeljarjev, ki imajo svoje stalne odjemalce. Tudi potrošnja gorčice se je močno povečala. Največ jo trošijo gostinski obrati, posebej v Ljubljani, pa tudi drugod v Sloveniji. »Vinocet« je izdelal na leto okrog 10 vagonov. Kislih kumaric tudi še nobeno leto niso proizvedli dovolj, da bi krili potrebe do nove zelenjavne spomladi. Mnogo jih prodajo doma, precej pa tudi v izvoz, ki se je v »Vinocetu« v zadnjih letih povzpelo na 30 odstotkov celotne proizvodnje, kar dokazuje dobro kakovost njegovih izdelkov.

Kisarna — novi obrat z novimi, modernimi Feringsgeneratori dela nepretrgoma, medtem ko obratuje še tudi stara kisarna, ki proizvaja kis v 120 kadeh po starinskem poper-nafinu. Obratovala bo pač do iztrošenja, saj ne povečuje stroškov, ker obratuje sama, brez delavcev.

Manjka le primerna embalaža

Vendar ne smemo zamolčati tiste boleče točke v proizvodnji, ki so nam jo v podjetju »Vinocet« še posebej udarili in ki se imenuje: primerna embalaža. Vsa njihova prizadevanja, da bi dali na trg čimveč in cenejših proizvodov, so neučinkovita, dokler jim bo delalo preglavice iskanje

okusne, cene in higienične embalaže. Cebrni in sodi so zelo dragi, obenem pa neprimerna ambalaža. Okrog 5.000 sodov, ki jih imajo na razpolago, zahtevajo ogromne dela in stroške za vzdrževanje. Tudi steklenina ni boljša. Kokarci za gorčico so prav taki kakor pred 30. leti. Druga steklenina pa še ni dosegla niti predvojnega ravni. Raznim steklenam so že skušali dati pobudo za nove oblike po tujih vzorcih, pa le-teh pobud niso še upoštevali. Prav tako je problematična tudi druge vrste embalaža, ki jo ali primanjkuje ali pa iz mnogih vzrokov ni primerna za uporabo. Predvsem pa — in kar je najvažnejše — ta embalaža močno podraži vse proizvode.

Iz Ljubljane

Svet za notranje zadeve in splošno upravo pri okrajnem ljudskem odboru Ljubljana je na večerinskih sejah razpravljalo o pravnih nalogah v preteklem letu. Pri tem se je izkazalo, da so organi tajništva za notranje zadeve zadovoljivo opravili vse naloge in sklepe, ki jih je sprejel svet. Med najbolj uspešno opravljene naloge v preteklem letu prav gotovo sodi akcija za očiščenje splošnega ljudskega premoženja v gospodarskih organizacijah, uradih in ustanovah. Ikriati se je izkazalo, da imajo pri vseh teh uspešnih preceh zaslug tudi Svet za notranje zadeve in splošno upravo, ki je skupaj z občinskimi sveti v preteklem letu mobiliziral najrazličnejše društvene organe k sodelovanju in preprečevanju vseh vrst kriminalitete in nezahvatnih pojavov.

V nadaljevanju se je razpravljalo tudi o delu tajništva za notranje zadeve v zvezi z nekaterimi nalogami državne varnosti. Iz poročila je bilo razvidno, da je političnih kaznivih dejanj vedno manj, saj predstavljajo le 0,95% kaznivih dejanj, ki so bila v postopku v preteklem letu. Razprava o nalogah v letošnjem letu pa je opozorila, na zanimivo kompleksno obravnavo mladinskih problemov.

Občinski ljudski odbor Center je večeraj sklical posvetovalne večje gostinski obratov. To pot so se pogovorili o investicijskem programu za letošnje leto, ki ga svetovanja je bilo razvidno, da nameravajo ljubljanski gostinci le v manjši meri rekonstruirati svoje obrate. Na osnovi te razprave bo okrajna gospodarska zbornica sestavila investicijski program za prihodnja tri leta.

Tekstilni razgled

(10. števil v letniku)

Ob zaključku l. 1956 je izšla v Mariboru 10. številka Tekstilnega razgleda, znane strokovno kulturne revije tekstilne industrije Slovenije. Revija bi vsebinsko lahko razdelili v tri dele. Prvi del je omejen na tekstilno stroko in industrijo. S tega področja nam priskablja pregled, razviden iz letošnjega razgleda, ki govori o perspektivah tekstilne industrije v prihodnjih letih. M. P. piše o pomenu novonastajajočega tekstilnega odseka pri Tehniški visokoli šoli v Ljubljani. Dušan Mlačič o delu strokovnega združenja tekstilcev v l. 1956. Ing. Homneger pa piše o obnovitvi reorganizaciji v predletnih bombah. Poseben kraji članek je posvečen prvemu avgustu — dnevu tekstilnih delavcev LRS. Urban T. obkazuje na terenu zbrane podatke o nekdanjem domačem pridelovanju lanene preje v severovzhodni Sloveniji.

Drugi del revije obsega članke o celotni pridelavi kisa, ki so splošno-informativnega značaja, razen tega pa prinašajo tudi precej novosti in zanimivosti s področja našega gospodarstva ali pa so posebej zanimivi tujim pokrajini.

Tretji del revije prinaša močne novosti v obliki foto-reprodukcij posnetkov z medne revije v Zagrebu v času Zagrebškega veleštetja in v obliki kraškega članka, ki govori o obnovitvi zimski garderobi. Tretji del bo prav gotovo dobrodošel med ženskimi svetom.

K proučevanju sovjetskih izkušenj kot skoraj edinega vzora. Doktor bo obstajala ta praksa (čeprav v kamufiliranih izjavah o študiranju uspehov in pridobitve drugih socialističnih dežel), dolge bomo lahko govorili o prvostopenjskem osromiščanju teorije našega gibanja o tem, da naše gibanje prvostopenjsko postavljamo v nevarnost, da dela iste napake.

Jasno hočem poudariti, da internacionalizem ne more upreti, da bi molče prešli preko napak, ki so se vnezgledie v drugih partijah. Komunist se mora boriti proti temu zlu. Komunist se pravice do take kritike ne sme odzemanj s tem, da se poučuje iz »nacionalni. specifčnosti«. Vprašanje norm partijskega življenja, vprašanje demokracije, vprašanje odnosa do drugih komunističnih partij namreč ni vprašanje »nacionalne specifčnosti«. Zato je treba težiti ne samo po strpnosti, marveč tudi po medsebojni načelni partijski kritiki, ki bo pomagala vsem komunističnim partijam, da se otresejo stalinških izmalitvenj.

Toda obstoj mnogih držav socialističnega tipa ima še eno posledico za mednarodni delavski razred. Zgodovina je pokazala, da pride med temi državami »protislovi in celo do konfliktov. Morda so ta protislovja in konflikt posledice stalinističnega izmalitvenja. Toda če že obstajajo (protislovja in konflikt — op. ur.), neodvisno od tega, kaj je zanje vzrok, potem je treba na nek internacionalistični način določiti stališče komunističnega gibanja do teh pojavov. Verjetno je možno samo na en način določiti takó stališče: da se o vsakem spor-

KULTURNI RAZGLEDI

Simfonični koncert Slovenske filharmonije

L. v. Beethovna. Simfonia št. 3 »Eroica«, W. A. Mozarta. Koncert za klavir in orkester v d-molu in P. I. Čajkovski, Koncert za klavir in orkester št. 1 v b-molu. Dirigent: Dr. Danilo Svara. Solistka: Monique de la Brucholle.

Tri po tematskem bogastvu in obsežnih oblikovnih dimenzijah velika, pri nas že dobro poznana dela. Saj so stalno izvajana in jih lahko večkrat slišimo z raznimi dirigenti, z raznimi solisti in v najrazličnejših interpretacijah. V vsakem pogledu skrajno občutljiva dela, katerih se je treba lotiti z velikim znanjem in še večjo umetniško emocijo.

Čeprav je dirigent Dr. Danilo Svara podrobno obvladal svoj part pri Beethovnovi simfoniji, ki jo je dirigiral na pamet, je zelo štedil s svojimi močmi, solidno gradil in se z največjo previdnostjo izogibal večjih dinamičnih vzpovov. Da bi ne pretrgal enostajno gradnje, kar se lahko pripeti posebno v oblikovno široko razpredenem stavku (Zalna korčnica), ki pod slabim vodstvom kaj rada preide v dolgovoznost, kar se pa pri Svarovi dinamični in rit-

mični odtenčnosti ni moglo pripetiti. Kakor celotno delo, je tudi ta stavek pod njegovo taktično zapustilo na nas kar najboljši vrs. Popolnoma pa se je dirigent spustil šele po Mozartu ter se je ob sugestivni moči svoje velike partnerice — solistke povzpeli pri Čajkovskem do muzika onega formata, ki ga že leta poznamo po skrbno pripravljenih predstavah pred dirigentskim pultom v Operi. Dr. Svara si je na tem koncertu osvoil občinstvo in pokazal, da stopa tudi na področju simfonične glasbe v vrste naših najboljših dirigentov.

Prav prijetno nas je na tem večeru presenetila solistka. Spoznali smo jo s povsem druge strani, kot pred dvema dneva na njenem samostojnem koncertu. Prej virtuoz-umetnik, sedaj pa obratno umetnik-virtuoz. Mozartov Koncert je bil ena sama v verzih podana, rahlobožajoča pripovedka, kjer nam zastane diih ob vsakokratni zaključni frazi. V svet, kjer se bijeta med seboj dva močno kontrastna elementa, naprej v mogočnem uvodu, nato v nežnih

kantilenah in zopet v strastnih, večkrat v naravnost brutalno-dramatičnih vzponih, nas je velika umetnica povedla v Koncertu Čajkovskega, s katerim nas je naravnost hipnotizirala, da smo tiho obsedeli. Sprostita nas je šele z dodanim Chopinovim valčkom. Bila je solist in dirigent obenem, vse se je moralo podrediti njeni volji. Nič čudnega ni, da sta ob veliki umetniški potenci Monique de la Brucholle zaslu-tudi dirigent in orkester do takle lepe umetniške ravni. Tako Monique de la Brucholle, kot je bila na tem koncertu, si še večkrat želimo v našo sredo skupno s takim dirigentom in orkestrom.

P. S. — Dr. Svara je v svojih večletnih recenzijah nastopal kot strasten pobornik slovenske simfonike glasbe. Sedaj je imel lepo priliko, da pokaže tudi z dejani, vendar ni uvrstil v svoj spored nobenega slovenskega orkestralnega dela. Naj nam ne zameri, če smo v borbi za slovensko muziko za-čeli meriti besede po dejanih.

Karel Pahor

PROSVETNO DELO V LAŠKEM

Občinski Svet Svobod in prosvetnih društev Laško je na prvi redni skupščini pregledal uspehe in pomanjklivosti enoletnega prosvetnega dela. Udeleženci so se posvetovali tudi o nadaljnjem delu in so največ pozornosti posvetili načrtom za razvoj izobraževalnih sekcij. Ko so na tem področju ugotovili največje pomanjklivosti lanskega leta, dejstvo, da zaradi premajhnega zanimanja in podpore občinskega sindikalnega sveta in drugih sindikalnih in političnih forumov nisi mogli ustanoviti šole za odrasle, so sklenili, da bo letos v jeseni ta šola vsakega začela z delom. Ugotovili so tudi lep napredek v razvoju Ljudskega univerze. Tri Ljudske univerze, ki delujejo v Laškem, bodo začele prirejati predavanja tudi v ostalih šestih družtvih v občini, ki Ljudske univerze nimajo. Predavatelji bodo uporabljali tudi diaporojektore, ki jih imajo skoraj vse osnovne šole v občini, veliko pomoč pa predstavlja tudi novi zvočni kinoprojektor za ožke filme.

Zelo živahno so delale tudi šahovske sekcije pri družtvih, posebno sekcija pri DPD Svo-

boda Laško. Ta je poleg drugih prireditve izvedla tudi veliko simulanko, na kateri je sodelovala jugoslovanska olimpijska reprezentanca šahistov, ko se je mudila v Laškem na letnem odmoru.

Dramatske sekcije so kljub težavam, ki jih ovirajo, uprizorile 15 predstav. Razgibano pa je tudi pevsko življenje, saj je v občini kar sedem številnih precej močnih pevskih zborov.

Godba, ki je samostojni odsek DPD Svobode rudnika Laško, se je v preteklem letu kvalitativno dvignila in se uveljavila med najboljšimi godbami celjskega okruga. Godnega orkestra v Laškem klub usodnam pogojem še niso ustovili, pač pa se je lepo uveljavil citraški orkester v Rimskih toplicah.

Med lepe uspehe lanskega leta lahko šteje Občinski svet lepo izveden kulturni festival, prirejen v počastitev občinskega praznika. Na festivalu so sodelovala vsa društva občine. Eden najlepših kulturnih dogodkov v občini pa je bilo gostovanje slovenskega koroškega pevskega zbora, ki je priredil tri koncerte.

K. T.

Smučni in sani v luči etnografije

Te dni je izšel novi zvezek »Slovenske etnografije«, ki ga v redakciji Borisa Orla in Milka Matičetova izdaja Etnografski muzej v Ljubljani. Z zajetnim zvezkom na 320 straneh je to znanstveno glasilo naših etnografov doseglo 9. letnik. Tudi v tem letniku je vsebina osredotočena okrog določenih predmetov: iz naše materialne kulture; tokrat gre za smuč, krplje in sani, torej za predmete, ki so se razvili iz potreb zimskega prosteta. Štiri razprave, ki so posveče-

ne razvoju, uporabi in nazivstvu teh predmetov, so nastale na podlagi terenskih raziskovanj, ki jih vodijo naše etnografske ustanove. Že to kaže, da se sistematično delo na tem področju, ki zajema vse pojave slovenske ljudske kulture, še bolj pogloblja, za kar gre hvala prav tem institucijam in njihovemu vodstvu. Pri tem pa je treba posebej poudariti pomen strokovnega glasila »Slovenske etnografije«, ki pribušuje znanstveno obdelane rezultate teh terenskih raziskovanj.

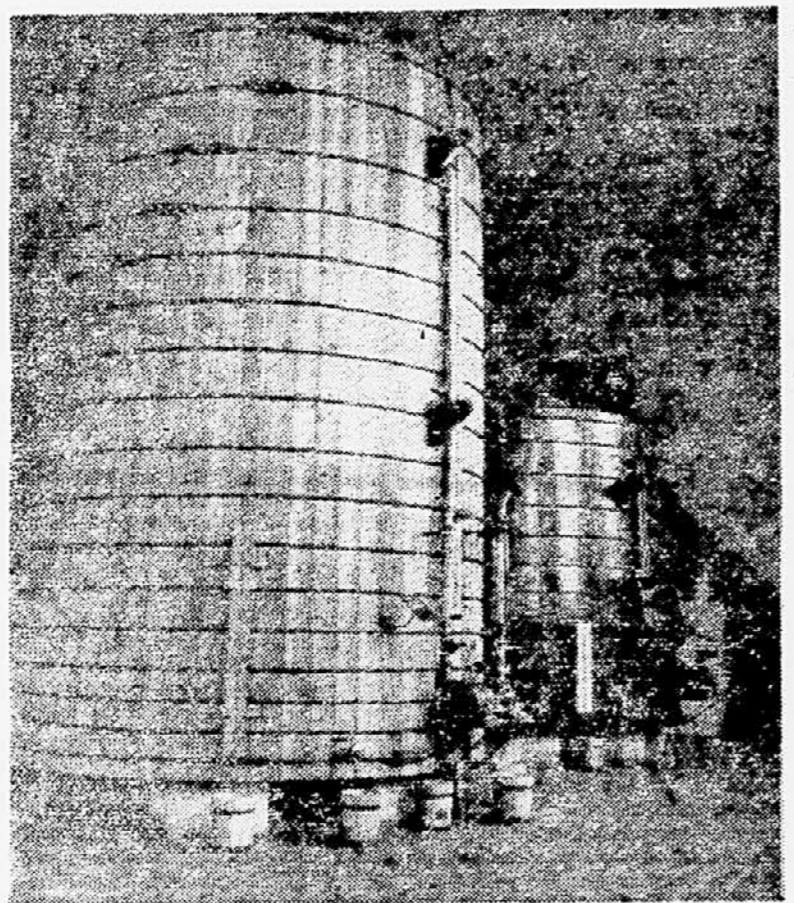
Najobsežnejša je razprava Borisa Orla »Ljudske smučni na Bloški planoti, v Kidovskih hribih in v njih sosesčini.« Bloške smučni so že mednarodno znane, o njih so pisali nekateri tuj znanstveniki, pri nas se je največ ukvarjal z razvojem in nazivstvom bloškega smučarstva Rudolf Badjura, vendar je šele Boris Orel obdelal to starodavno in

etnografsko zelo zanimivo ljudsko prometno sredstvo, tako z vidika njegove razširjenosti, kakor z vidika njegove zgodovine, tehnike in praktične uporabe, kar se da izčrpno. Posebno poglavje je Boris Orel posvetil krpljem in smučem. Po Badjurovih in Orlovih raziskavah je sedaj mamilone do vseh nadrobnosti obdelana problematika tega etnografskega predmeta za omenjeno ozemlje. Tončica Urban pa je v svoji razpravi »Krpilje in smučni na Pohorju« takisto izčrpno obdelala to snov za ta del naše domovine, medtem ko je Marija Jagodica prispelava članek »Krpilje na Gorenjskem«, Fančič Sarfi pa članek o saneh v hrbovskih predelih Gorenjske. Tako so s temi štirimi prispevki znanstveno obdelana ljudska zimska obtila in zgodovina naše materialne kulture je obogatena z novo tehno snovjo.

To so torej osrednji prispevki v novem zvezku »Slovenske etnografije«. Posebej pa je treba opozoriti na uvodni članek doc. dr. Vilka Novaka »O bistvu etnografije in njeni metodi«. Gre za načelni problem narodopisne vede, za odpravo razločevanja nad etnologijo in etnografijo. Pisec prikazuje zgodovino tega vprašanja in stališča znanstvenikov v Vzhodni in Zahodni Evropi ter se tudi z metodološkega vidika, ki terjaja enotnost, zavzema za spojitve dosedaj ločenih ved, med katerimi ni nikake načelne razlike.

V tem zvezku imamo še vrsto krajših razprav, ki podajajo rezultate samostojnih proučevanj in raziskovanj. Nekaj jih sega tudi v našo slovensko zgodovino, v stikališča ljudskega in umetnega slovenskega etnografskega delu o kongresih in folklorističnih sestankih, o madžarski etnografiji. Knjižna poročila in ocene zajemajo kakih 25 domaćih in tujih publikacij in etnografije iz sorodnih strok. Vsekakor »Slovenski etnograf«, četudi reduciran na eno knjigo letno, dostojno predstavlja znanstveno višino slovenske etnografije in lupo izpopolnjuje vrsto naših znanstvenih periodik.

B.

Modern Ferings-generator za proizvodnjo kisa v novi »Vinocetovi« kisarni

(Nadaljevanje s 3. strani) Stalinško pojmovanje internacionalizma je utiralo pot nezadovoljanju. Revizija tega pojmovanja izvira iz celotnega kompleksa okoliščin, ki so karakteristične za položaj v sedanjem obdobju. Zavlačevati to revizijo in ne dati pojmu internacionalizma ustrezno vsebino — to pomeni izročiti najdragocenejšo pozicijo tistim, ki se nečejo, v mnogih primerih pa preprosto ne znajo vrniti se k leninizmu.

Ta nujna revizija pojma o internacionalizmu mora upoštevati vsaj dve okoliščini. 1. V delavskem gibanju se odvija huda politična borba proti izmalitvenju, ki jemlje delavskemu gibanju komunistični značaj. Ta borba se mora vzeti kot izhodna točka v pojmovanju mednarodne solidarnosti. Vemo, da se borba proti stalinizmu ne odvija samo med ljudmi, marveč tudi v njih samih. Sami smo odstranjevali in še naprej odstranjujemo trup, ki smo nam ga vsadili v prejšnjih obdobjih. Zato sta nujno potrebna potrpežljivost in razumevanje. Na ta način smo vodili borbo v partijih — tako jo vodimo tudi v vsem delavskem gibanju.

Ni še izgubljen za komunistično gibanje vsak, ki še vedno v enem ali drugem vprašanju podize vpliv stalinistične preteklosti. Vsi smo se osvobodili stalinizma z naporom in z duševnimi bolečinami. Toda tisti, ki aktivno tke »zavese« dezinformacije »notraj« delavskega gibanja, tisti, ki ne operata z moralnimi argumenti, marveč razmetava različne vzdevke in z ničemer nepodkrepljene obsodbe, tisti, ki izdaja načela leninistične demokracije v odnosu do tovarišev in bratskih partij

— ta nedvoumno škoduje internacionalistični enotnosti komunističnega gibanja.

Ne želimo, da bi koncepcije, v katerih vidim izraz prepoveda leninizma, delovale na osnovi administrativnega monopola: bilo v naši partijih, bilo v mednarodnem delavskem gibanju. Tak monopol predstavlja karakteristično stalinizma. Še več. Tak monopol ni potreben za razvijanje zdravih in pravičnih idej, marveč je za njihov razvoj samo škodljiv. Zato ne želimo takega monopola za naše koncepcije. Toda pravico imamo zahtevati od naših tovarišev, od internacionalistov, da o naši borbi, o naših glediščih na objektivnem načinu informirajo, da polemizirajo z našimi koncepti, ali ne pa s koncepti, ki nam jih pripisujejo, in nazadnje, pravico imamo zahtevati, da vodijo to diskusijo v ozračju, v katerem bo tistim, ki se strinjajo z nami, zagotovljeno, da jih ne bodo preganjali. Meni da so to nujni pogoji za partijsko diskusijo v mednarodnem delavskem gibanju.

Internationalizma kljub navadam iz stalinističnega obdobja danes ne smemo smatrati izključno kot solidarnost; partijskega aparata in vodstva. Treba mu to vrniti ustrezni smisel: borbeno solidarnost delavskega gibanja. »borbene« solidarnosti komunistov vseh dežel. Šele te delavski internacionalizem osnove, na kateri se bo bratsko sodelovanje partij razvijalo ne kot formalen običaj, marveč kot rezultat dejanske »bratstva v orožju« komunistov in sploh ljudi socialistov v vseh deželah. Tako pojmovanje internacionalizma — daleč od oficijelnosti — lahko postane in bi moral postati osnova za krepitev in za-

gotovitev dejanske idejne enotnosti komunističnega gibanja; le na ta način bi se komunistično gibanje zavarovalo pred razcepom, pred krepitvijo pozicij stalinističnih skupin, ki se morejo krepiti edino na račun enotnosti proletariata. Torej borba za prepoved komunističnega gibanja in borba za njegovo enotnost na osnovi internacionalizma sta ozko povezani. 2. Dejstvo je, da sedaj obstaja niz držav, v katerih vladajo komunisti. Dejstvo je tudi, da nekateri izmed teh držav konstruktivno iščejo novo pot za graditve socializma in da to graditve temelje na nacionalni suverenosti in enakopravnosti držav. Iz teh dveh dejstev nujno sledi zaključek, da se mora komunistično gibanje kot celota začeti ukvarjati s iskanjem novih poti. Nič namreč ne more komunističnim partijam na Zahodu bolj škodovati kot to, da nekritično a priori priznavajo državne in gospodarske oblike ter državniške in gospodarske ukrepe v kaki socialistični državi kot edine in najboljše. Pri tem ne gre samo za vprašanje tako imenovanih »nacionalnih specifčnosti«. Se bolj pomembno je problem različnega reševanja nekaterih vprašanj notranje ureditve kot rezultat obstoja določenih razlik v pogledih na določena vprašanja (n. pr. organizacijske oblike socialističnega gospodarstva, načini preobrazbe v poljedelstvu, enopartijski ali večpartijski sistem itd.). Vsaka država daje s svojimi uspehi, pa tudi s svojimi porazi, mednarodnemu delavskemu gibanju in njegovim teoretičnim ugotovitvam svoj prispevek. Zato se mora v vsakem komunističnem gibanju opustiti enostranska orientacija

Ugodni krediti za zadružnike

Naše zadružne organizacije se pripravljajo na letošnje proizvodne naloge s povečano vneto. Gre za to, da bi tudi v kmetijstvu stopili hitreje naprej, ker vsega bremena našega gospodarstva razvoja resni moreče več obsesti zgolj na industrijo. O tem je bilo veliko govora tudi na zadnjem zasedanju zvezne ljudske skupščine in v zvezi družbeni plan vsebuje tudi ustrezne ukrepe. Med drugim določa večje naložbe v kmetijstvo, posebno se za velika socialistična gospodarstva in kmetije, zadruge; povečana sredstva bodo zlasti namenjena za izvajanje agrotehničnih ukrepov in mehanizacije.

Kakor je znano, so kmetijske zadruge v Sloveniji z naravnimi organiziranim svojih članov ter s primerno finančno pomočjo dosegle lepe proizvodne uspehe. Posebno velja to za področje živinoreje, sadjarstva, hmeljarstva in pridelovanja semenskega krompirja. Vendar pa je uporaba sodobnih agrotehničnih sredstev pri naših kmetovalcih kljub temu še vedno nezadovoljiva in je zadnje leto celo nekoliko padla. Vemo pa, da je mogoče z uporabo kvalitetnejših semen, z večjo uporabo umetnih gnojil, močnih krmil ter strojno obdelavo v krat-

lem času znatno povečati hektarske odnose. Zaradi tega so se naše zadružne organizacije odločile, da bodo z ugodnimi kreditiranjem reprodukcijskega materiala in uporabe mehanizacije svoje člane podprle v prizadevanjih, da bi dosegli večjo proizvodnjo.

Kmetijske zadruge bodo odobravalje in na namen posojila svojim članom preko svojih hranilnic kreditnih odsekov ali hranilnic in posojilnic kmetijskih združenj. Posojilo se odobri na obratni knjižici, s katero lahko plačuje kmetovalec potreben reprodukcijski material ali pa usluge in storitve, ki mu jih opravi zadruga ali pa zadruga poslovna zveza do višine odobrenega kredita. Pri najemanju posojila sklene zadruga s kmetovalcem pogodbo, s katero se zaveže, da bo od kmetovalca odkupila odgovorjeno količino kmetijskih pridelkov, katerih kakovost mora ustrezati sklenjenim pogojem. Prav tako se zaveže kmetovalec, da bo ob dogovorjenem roku prodal zadruzi določeno količino pridelkov. Vrednost pridelkov, za katere se zaveže, da jih bo prodal zadruzi, je najvišja meja, do katere se kmetovalec lahko zadolži, hkrati pa tudi oblika kritja za najeto posojilo.

Posojilo se odobri največ za dobo enega leta, po 5 odstotni obrestni meri.

Člani zadruge dobe lahko kreditne pod pravkar omenjenimi pogoji za naslednje namene: za nabavo semen, umetnih gnojil, močnih krmil in zaščitnih sredstev; za nabavo sadnega in trsnega materiala, za plačilo strojnih del in uslug ki jih opravi kmetijska zadruga ali zadruga poslovna zveza. Iz tega je razvidno, da bodo kmetovalci lahko sklepali pogodbe za večje doseganje pridelkov, tako v poljedelstvu, na pr. v proizvodnji žit, krompirja, nadalje v travništvu, v sadjarstvu, vinogradništvu, pa tudi v živinoreji. V živinoreji pride v poštev kreditiranje močnih krmil, predvsem za prodajalce tržnega mleka, oddanega preko kmetijskih združenj, pogodbeno pitanje itd. Kreditiranje strojnih uslug pa bo treba urediti posebno za vse panoge, ki pridejo v poštev. Razumljivo je, da bo pri izvajanju pogodb s strokovne strani kmetovalcem pomagala strokovna služba kmetijskih združenj oziroma poslovnih zvez.

Takšen način kreditiranja članov kmetijskih združenj bo nedvomno ugodno vplival na

povečanje kmetijske proizvodnje. Prispeval bo lahko k boljši organizaciji tržišča s kmetijskimi pridelki, ker bodo kmetijske zadruge že vnaprej zanesljivo računale na določene količine kmetijskih pridelkov, ki jih bodo odkupile. V ta namen bodo že pred nastopom glavne pridelovalne sezone morale vzpostaviti potrebne poslovne stike s tržiščem. Ukrep bo nadalje verjetno vplival na stabilizacijo cen kmetijskih pridelkov, ker bodo kmetovalci vezani na časovno dogovorjeno prodajo svojih pridelkov. Ukrep pa bo seveda tudi v največjo korist samih pridelovalcev, ker bodo od večjih donosov prejeli večji izkupiček, poleg tega pa si bodo že vnaprej zagotovili trg za svoje pridelke. A. J.

Zimska idila ob potoku

Kokošja piča je predraga

Mnogo je bilo že napisanega o kokošji piči oziroma o potrebnih krmih za prehrano kokoši. Vendar kar velja za preveliko razliko med odkupnimi in prodajnimi cenami kmečkih pridelkov, velja tudi za ceno kokošje piče. Znano mi je, po kakšnih pretirano visokih cenah prodajajo na podeželju razne žitne odpadke in kakšna je nabavna cena teh odpadkov v naših žitornih krajih. Zato tudi ni nič čudnega, če so začeli nekateri rejci perutnine krčiti število perutnine in opustiti rejo češ, da je pri sedanjih cenah to nerentabilno. To je vprašanje, o katerem bi kazalo malo več razmišljati, saj so jajca v prodaji danes vsepovedno zelo draga.

Mnogi rejci pa tudi na sploh posvečajo kokošim premalo skrb, zlasti v zimskem času, ko kokoši ne morejo dobiti v naravi razvijen in prenehajo nesti. Gospodinjice čestokrat zanemarijo vsako skrb za žival v tem času. Zjutraj jim zamesimo malo krompirja in otrobov, za opoldnansko in večerno hrano pa jim ne dajo zrnja češ, saj tako ne sejejo. Kako naj jim kokoši ne sejejo jajca, če pa ne dobe najpotrebnejšega. Tu gre predvsem za razne vitaminske dodatke, ki so kokošim nujno potrebni. Znanj so primeri, ki imajo skrbni rejci tudi v najslabšem času 4 do 6 jajčk na dan na deset kokoši, seveda tam, kjer

dajejo kokošim vse potrebne vitaminske dodatke za nesnost. Med temi vitaminskimi dodatki so zlasti mesna in kostna moka, ki jo lahko vsi rejci nabavijo pri svojih zadruzah, kakor tudi vso drugo kokošjo pičo.

V času, ko v naravi ni pašne trave, jim moramo v hlevu postreči s potrebno zelenjavo, tako z odpadki endivije, zelja chrovita in drugega. Prav tako je prav, če imamo za ta čas pripravljene nekaj vreč v senca posušeni kopriv, ki jih pokladamo v oparjenem stanju med

zamešano, hitro prebavljivo jutranjo hrano.

Mlade koprive zamešane med trdo kuhano jajčko so pa tudi dobra in zdrava hrana za mlade piščance, že zdaj moramo misliti na novi kokošji zarod, zato je važno, da se pobrigamo in že ta mesec prijavimo svoji zadruzi ali društvu, katere pasme in koliko piščancev bomo želeli, da bomo prišli že marca ali vsaj aprila do pravih, čistokrvnih piščancev. Samo po tej poti si bomo vzgojili jajčke, ki nam bodo prenesle še pred prvo zimo. I. L.

KMETJSKO PROIZVAJALNA POSLOVNA ZVEZA TUDI V ORMOŽU

Zadnje dni decembra je bil v Ormožu ustanovljen občni zbor Kmetijsko-proizvajalne poslovne zveze za vzhodni del pujskega okraja. Novo ustanovljena poslovna zveza v Ormožu združuje 8 kmetijskih združenj ter je sploh prva poslovna zveza v pujskem okraju. Druga bo ustanovljena v Pljuju še ta mesec. V načrtu imajo še ustanovitev posebne gozdarske poslovne zveze, niso si pa še na jasnin, ali naj bo to samostojna poslovna zveza ali pa naj se pridruži kmetijsko-proizvajalni poslovni zvezi. Občnega zbora v Ormožu so se udeležili delegati kmetijskih

zdrug Nedelja, Ormož, Obrež, Središče, Kog, Miklavž, Sejanca in Ivanjčkovci. Polnoštevna udeležba delegatov in izredno živahna razprava o nalogah in delu poslovne zveze dokazujejo veliko zanimanje kmetijskih proizvajalcev za to novo organizacijo, ki naj služi predvsem pospeševanju in večanju kmetijske proizvodnje. Novo ustanovljena poslovna zveza bo imela svoj sedež v Ormožu. Na občnem zboru so tudi sklenili, da bodo zgradili v Ormožu večje sodobno opremljeno skladišče za kmetijske pridelke, poleg tega pa še poseben kombinat za sušenje in predelavo sadja, česna in raznih vinskih drož. Tu bi bila tudi možnost uslužbene dejavnosti kot je sušenje sadja, izdelava sadnih sokov, predvsem pa predelava grozdja samorodnice (šmarnice). Mnogo govora je bilo na občnem zboru tudi o tem, da bi prihodnje leto ustanovili v okviru poslovne zveze posebno posestvo, ki bi se bavilo s selekcijo trte, vzgojo matičnjakov, drevesnic in podobno dejavnostjo za pospeševanje in obnovo vinogradov in sadovnjakov. Živinorejci so na občnem zboru poudarili nujno potrebno nastavitve še enega veterinarja s sedežem v občini Središče. Poljedelci so se zavzemali za boljše organizacijo semenske službe in za večjo uporabo umetnih gnojil. Skratka: občni zbor je pokazal, da kažejo kmetovalci vsestransko zanimanje za napredek kmetijske proizvodnje ter da pričakujejo prav od poslovnih zvez vso potrebno pomoč in podporo.

Z novim letom je začela poslovna zveza v Ormožu poslovati in bo sprito velika zanimanja kmetovalcev ter s skrbno izbranim vodstvom, nedvomno dosegla zaželene uspehe. R. O.

Predejava sadja v brezalkoholne pijače

Alkoholizem je veliko družbeno zlo. Povzročil je in še povzroča ogromno škodo in gorje. Treba je storiti vse, da ga čimprej zatramo. Eno od najmodernejših sredstev za to je množična proizvodnja brezalkoholnih pijač, predvsem naravnih, zdravih in ovesajajočih sadnih sokov. Nedavno je tehnika naša nove naša nove načine, tako sokove razmeroma poceni konserviramo. Velike količine sadja, ki bi sicer propadli, zdaj navadno spreminjamo v slabe alkoholne pijače, ki jih proizvajalci spijejo doma, ker jih zaradi slabe kakovosti nihče neče kupiti. Koliko koristneje bi bilo, če bi to sadje predelali v sadne sokove, karli s tem bi rešili velike količine sladkorja, ki ga pri naši proizvodnji tako zelo manjka. S proizvodnjami alkoholne sokove, je zadržba kmečkega uničujoče domači sadni sladkor, uvažamo pa sladkor od zunaj za drag denar in s tem bremenimo devizno bilanco. Ker je pa želeli, da bi naši kmečki proizvajalci preko svojih kmetijskih združenj ali sami čim več sadja predelali namesto v alkoholne pijače v sadne brezalkoholne sokove, je zadržba kmečkega izdala knjižico PREDJAVNA SADNIH SOKOV V BREZALKOHOLNE PIAČE, ki jo je napisal znani strokovnjak Franjo Kralj. To naj bo priložnost za vsakogar, ki želi proizvesti sadne sokove za dom in prodajo. Knjižico je napisal uvodne besede o važnosti predelave sadja v brezalkoholne pijače dr. Jože Potrč.

Te upogotovne o begu kmetijskih kadrov iz proizvodnje nas ne morejo zadovoljiti, ko na drugi strani vlagamo veliko truda in sredstev za svojo in napredek naših kmetijskih gospodarstev. Nujno bo, da si bodo občine in kmetijsko gospodarstvo sami izbrali ustrezno mladi kader in si tako zagotovili prepotrebne vodilne uslužbence. Seveda pa bo treba regulirati tudi plače strokovnim kadrom v kmetijstvu, tako da ne bo nagajevanje povod za beg v administracijo. Tudi stanovanjskim problemom bo muno treba posvetiti več skrb, ker prav zaradi pomanjkanja stanovanj posestva ne morejo dobiti v službo potrebnih ljudi in niso redki primeri, da opravila n. pr. službo računodavje uslužbenec posestvo v Mariboru, medtem ko je sedež obrata oddaljen 60 km! (jp)

Izvoz sadja v mariborskem okraju močno nazadoval

Čeprav lahko zabeležimo v našem sadjarstvu v zadnjih letih znaten napredek, zlasti kar zadeva obnavljanje in nego sadovnjakov, pa vendar kažejo statistični podatki, da je bilo še vse pre malo storjeno, da bi to važno panogo našega kmetijstva spravili na rentabilno višino. Vse pre malo je zlasti skrb za zatiranje sadnih in drugih rastlinskih škodljivcev. Mnogo je temu še vedno krivo nerazumevanje sadjarjev samih, delno pa tudi pomanjkanje strokovnega kadra, saj se niti vse občine nimajo strokovnih kmetijskih referentov. Tehnično zatiranje škodljivcev opravlja OZZ preko kmetijskih združenj in njihovih odsekov.

V mariborskem okraju je 1.141.820 sadnih dreves. Od tega je bilo lani poškropljenih le 788.380 dreves ali 69 odstotkov. Zaščitnih sredstev za škropljenje sadnega drevja je bilo prodanih za 11,7 milijona din to samo za spomladansko škropljenje. Mnogo manj pa je bilo letnega škropljenja. In prav v tem grmu tiči zaječ. Nekateri sadjarji so še vedno prepričani, da zadostuje še samo spomladansko škropljenje. Prav lansko, dokaj deževno vreme pa je dokazalo, da je prav tako važno tudi poletno škropljenje, saj se prav v tem času najbolj razvijata in širita rdeči pajek in škriup. Ugotovljeno je, da se je v mariborskem okraju prav lani zelo razširil rdeči pajek zaradi pomanjkljivega škropljenja. Škropljivi Lindan in Pantakan rdečega pajka ne umetita. Ogozno škodo na sadju je povzročila tudi škriup, saj je po škriupu napadeno sadje izločeno iz izvoza.

Količina je škoda zaradi nezadostnega zatiranja sadnih škodljivcev, kaže pregled odkupa in izvoza sadja v zadnjih letih. Predlanskim je bilo izvoženega sadja iz mariborskega okraja v druge države 297 vagonov, lani pa le 60 vagonov in to zaradi tega, ker je bilo sadje škropljeno in živno. Leta 1939, ko še ni bilo kparija, se je pridelalo v mariborskem okraju 125.028 stotov jabolk in

hruški. Od tega je šlo v izvoz 80.000 stotov, za domačo potrebo pa za 47.028 stotov. Predlanskim je znašal pridelan jabolk in hruški 170.150 stotov. Od tega je šlo za izvoz samo 29.737 stotov ali 17,4 odstotka. Lani pa je bilanca še bolj porazna. Od skupnega pridelka 192.000 stotilo jabolk in hruški je bilo le 6.990 stotov sposobnih za izvoz, t. j. 3,6 odstotka, dejansko pa je bilo izvoženih samo 3,1 odstotka. Od odkupljenih količin jabolk in hruški je bilo izvoženih leta 1939 62,3 odstotka, leta 1955 17,4 odstotka in lani 3,1 odstotka.

Količno gospodarsko škodo pomeni to nazadovanje izvoza našega sadja, kažejo naslednje številke: Prodajna cena jabolk za izvoz znaša 90 do 120 dolarjev za tona. Jabalka iz mariborskega okraja so plačevali na tujih tržiščih po 90 dolarjev za tona, medtem ko so bila jabalka iz Makedonije, kjer ni kparija in škriupa, po 120 dolarjev. Če samo tu je zaradi slabše kakovosti sadja razlika 30 dolarjev pri toni. Prodajna cena za jabalka, ki jih plačujejo tuji kupci franco meja, znaša 67 din za kg. Če se od bjejo stroški za manipulacijo in embalažo, znaša čista prodajna cena 55 din za kg. Če bi se škropljenje pravilno in redno izvajalo, bi lahko izvozili iz mariborskega okraja 400 do 500 vagonov sadja vsaj po 100 dolarjev za tona. To bi vrglo letno 400 do 500.000 dolarjev, medtem ko smo izkupili predlanskim le 174,8 milijona din, lani pa samo 35,2 milijona din. To dokazuje, da grede samo zaradi nezadostnega škropljenja letno v izgubo težki milijoni! Upamo, da bo to odprlo očel tudi tistim sadjarjem, ki so doslej škropljenje zanemarijali, saj se s tem sami odkreajo znatnemu dohodku.

Res pa je, da je v okraju pre malo škropljen. Sedaj je na razpolago za 1.141.820 sadnih dreves samo 161 motornih in 357 prevoznih škroplilnic. Z eno motorno sadno škroplilnico se lahko poškropi povprečno 150 sadnih dreves, s prevozno škroplilnico pa le 40 do 50. Če bi delale vse škroplilnice, lahko v

enem dnevu poškropijo v vsem okraju 38.000 sadnih dreves. Da bi poškropili vse sadno drevje, bi bilo potrebnih najmanj 30 delovnih dni. Praktično pa je to nemogoče, ker nastajajo okvare na škroplilnicah, vetrovno in deževno vreme pa škropljenje ovira in onemogoča. Zato bi potrebovali najmanj 45 delovnih dni, da bi poškropili vse sadno drevje. Ker pa mora biti vse sadno drevje pravčasno poškropljeno, to je v krajšem časovnem razdobju, bi potrebovali samo v mariborskem okraju vsaj še dvakrat toliko škroplilnic, to je, 500 motornih in vsaj 1.000 prevoznih. Sadno drevje bi morali škropliti vsaj petkrat, kar bi bilo minimalno, saj ga škrope drugod po 8 do 12-krat, v Italiji celo 16-krat na leto. Potem bi pridelali kakovostno sadje in naš izvoz sadja bi se spet povečal, sadjarji pa bi poleg tega dosegli za zdravo sadje mnogo boljše ceno.

K izboljšanju sadjarstva pa lahko mnogo prispeva tudi trgovina oziroma odkupna podjetja. Lani so še vedno odkupovali vse povprek, ne glede na kakovost. Če bi uvedli različne cene za kakovostno in manj kakovostno sadje, bi zbudili tudi s tem večje zanimanje pri sadjarjih za boljše kakovost sadja. R. O.

O LANSKEM PRIDELKU HMELJA

V začetku decembra lanskega leta so skladišča »Hmezada« v Zalcu končala s celotnim prevzemom lanskega pridelka hmelja. Ze zaradi tega je bilo možno končne proizvodne uspehe ugotoviti šele pred kratkim. Kolikor podatki o lanskem proizvodnji hmelja niso pokazali lepših uspehov, pa so povsem potrdili pričakovane rezultate.

Površina hmeljišč je znašala lani 1.872 ha, oziroma za 11,3 odstotkov več kot predlanskim. Podatki nadalje kažejo, da se je pridelok hmelja lani povečal za 17 odstotkov v primerjavi s predlanskim pridelkom. Povečal pa se je tudi povprečni pridelok na hektar in sicer od 1.213 kg predlanskega na 1.244 kg v lanskem letu, oziroma za 31 kg na hektar ali za 2,5 odstotka. Razveseljiva je ugotovitev, da se je povečal tudi pridelok I. in II. kakovostne vrste hmelja in sicer kar za 19 odstotkov. Tako je bilo lani pridelanega 20,27 odstotkov prvovrstnega hmelja (1955 leta 22,40 odstotkov), nadalje 73,81 odstotkov drugovrstnega (1955 leta 52,87 odstotkov), 3,99 odstotkov III. vrste (1955 leta 11,30 odstotkov) in 2,03 odstotka IV. vrste (1955 leta 13,43 odstotkov). Razen ugodnih vremenskih razmer, dobro organizirane zaščitne službe itd. je na dober pridelok hmelja v lanskem letu ugodno vplivala tudi večja poraba umetnih gnojil. Računajo, da so saviški hmeljarji lani porabili 2.420 kg umetnih gnojil na hektar hmeljišča. Lanski pridelok hmelja je tudi v celoti prodan. S. J. M. B.

Iz naših združenj

KZ Struge na Dolenjskem. Kmetijska zadruga je prevzela skrb za popravilo in obnovo žage doline, predvsem pa vasi Podbabor. V veselje Stružanov kakor tudi drugih prebivalcev Dobrepoljske doline in Zvirč, je min pred mesecem pričel obratovati na električni pogon s polno zmogljivostjo, dela pri obnovitvi žage pa grede h koncu. Ni dvoma, da bo ob dobrem gospodarjenju podjetje uspevalo. Finančna sredstva, ki so bila vložena, pa se bodo kaj kmalu bogato obrestovala. S. J. M. B.

Pomembno pri nadaljnjem uvažanju kmetijske mehanizacije bo dejstvo, da ne bomo več uvažali tako številnih strojnih tipov kot doslej. Zaradi tega bomo imeli manj težav v primerih strojnih okvar in pri vzgoji kmet. strojnikov. Prilagojeno potrebam gosameznih kmetijskih področij bomo uvažali le nekaj tipov posameznih strojev za potrebe slovenske živinoreje, vinogradništva in semenske proizvodnje pride tako v poštev največ pet vrst traktorjev.

Sam traktor — zlasti če, če služi le za prevoze, pa je za kmetijstvo kaj majhna pridobitev. Šele številni priključki, ki pa jih pri nas žal še prav malo uporabljamo, lahko zagotovo njegovo ekonomičnost in polno izkoriščanje.

Medtem, ko v kmetijsko naprednih državah uporabljajo nekaj desetnih traktorjskih priključkov, imamo zdaj v naši republiki povprečno komaj 2,1 priključka na traktor in šele po

Kadri-pogoj za napredek kmetijske mehanizacije

Potrebujemo več strojnih traktorjskih priključkov — Vrsta tečajev za kmetijske strojnike in traktoriste — Letos tekmovalje za »zlati plug«

zaslugi uvoza in večje domače proizvodnje, se bo letos to število povzpelo na več kot tri priključke za vsak traktor. Ob tem stanju naša uvozna podjetja v bodoče seveda ne bodo smela uvažati izključno samo traktorjev, ampak hkrati z njimi tudi vse pripadajoče priključke. Vredno pa je tudi omeniti, da v industriji traktorja in motora Beograd poleg traktorjev tipa Ferguson izdelujejo še tudi 21 vrst strojnih priključkov. O vsakem teh priključkov pa o njegovi montaži, o servisu in uporabi izdajo tudi posebno brošuro, s čimer je kmetijskim

strojnikom dosti pomagano pri njihovem strokovnem usposabljanju. Lahko rečemo, da je po lanskem prvem republiškem festivalu kmetijskega strojnštva za zasluge družtev Ljudske tehnike — kmetijski strojnikov in traktoristov prišlo do dokajšnjega strokovnega napredka. Člani družtev se zavajajo, da so storilnost, kakovost opravljenih del in življenjska doba strojev v veliki meri odvisna od ljudi, ki ravnajo s stroji. Razumljivo je zato velika skrb, ki jo v sedanjih zimski sezoni povečujejo svoji strokov-

ni vzgoji. Glavni odbor LT in Kmetijski inštitut Slovenije sta nedavno organizirala v Mariboru poseben tečaj za referente kmetijske mehanizacije pri okrajnih poslovnih zvezah. Prišel se je že tečaj za kmetijske strojnike — traktoriste v Murski Soboti, 21. t. m. se bo v Mengšu pričel tak tečaj za ljubljanski okraj, priprave za tečaje pa so v teku že tudi v Novem mestu, v Kopru in Celju, stediši pa bodo še drugi okraj. Program teh tečajev nikakor nima namena vzgajati oziroma strokovno izobraževati zgolj traktoriste, kajti težiče učnih programov

je v uporabi traktorjskih priključkov in ostalih strojev. Prvi lanski republiški festival kmetijskega strojnštva je doživel kaj velik odmev in je v delo strojnikov vnesel dosti novih strokovnih pobud. Zlasti veliko zanimanje pa je vzbudil za prihodnji republiški festival in za podobne festivale tudi v ostalih republikah. Po letošnjem drugem republiškem festivalu, ki bo pletil v Celju, se zato obetajo festivali s tekmovanji kmetijskih strojnikov tudi po drugih republikah. Tekmovali bodo v praktičnem delu s traktorji, v spretnostni vožnji in v odgovorih na teoretično vprašanje, kaj več o svojih strojih. V času letošnjega novosadskega sejma bo najbrž prvo zvezno tekmovanje kmetijskih strojnikov in traktoristov za »zlati plug« na podoben način, kot imajo taka tekmovalja v ostalih državah in kot so lani kmetijski strojniki tekmovali na svetovnem prvenstvu v Kanadi. frje

• Za dom in družino • TO VARI ŠE

POŠAST IZ DENVERJA

V PLINSKI CELICI

Zločinca Grahama, ki je razstrelil letalo s 44 potniki, da bi dobil zavarovalnino po materi, je doletela pravična kazen

Ena izmed zadnjih slik trindvajsetletnega morilca Johna Grahama

»Se noben zločinec ni s tolikšnim cinizmom in hladnokrvnostjo dočkal svoje smrti. Večkrat je ponovil, da se prav nič ne boji plinske celice in da je ob misli na smrt povsem zavdušen...«

To so besede upravnika državne letalnice v Coloradu, Harry Tinsley je s temi besedami povedal svoje mnenje o usmrtni Johna Gilberta Grahama, ki so ga v časopisih nazivali »pošast iz Denverja«. Grahamu je bilo komaj 24 let, ko je 1. novembra 1955 povzročil eksplozijo letala, ki je prevažalo 44 potnikov. Med potniki je bila tudi njegova mati. Letalo je eksplodiralo v zraku in vsi potniki so bili mrtvi. Graham je storil to zato, ker je hotel dobiti zavarovalnino po svoji materi. Ta zavarovalnina — preračunana v naš denar — je znašala 45 milijonov din.

Graham je skrbel 25 dinarnih nabojev v kovček svoje matere. Mati pa, ki seveda ni nič slutila, kaj ji je pripravil, je odnesla kovček v letalo. Mati tudi ni vedela, da jo je sin, preden je odletela z letalom, zavaroval kar dvakrat in to vsakokrat za 37.500 dolarjev. Mati se je odločila za vožnjo z letalom, ker je hotela obiskati svojo sestro, živečo v mestu Anchorage na Aljaski.

Letalo je eksplodiralo komaj sedem minut po vzletu iz Denverja. Nesreča veča za eno najhujših, kar jih je Amerika doživela v civilnem letalstvu. Mladi Graham je menil, da si bo na ta način pridobil bogastvo, ki si ga ni mogel prej, ko je ponarejal razne menice in večkrat tudi koga oropal.

»Nisem bil rojen za delo. Delati je pretežko, je izjavil preden je odšel na morišče. Pred sodiščem pa je priznal, da je povzročitelj strahotne nesreče. Toda ves čas zasliševanja in tudi potem pred sodniki se je vedel predrzno in izživljalno.

Obsodili so ga na smrt. To je bilo lanskega maja. Sodišče je dognalo, da je Graham dočela preračunljivo izvedel zločin. To obravnavo uvrščajo med najbolj dramatične sodne procese, kar jih pozna zgodovina ZDA. Njegovo ženo so morali zaradi živčnega zloma odpeljati v bolnišnico, kjer je ostala več mesecev. Graham pa je imel tudi dva otroka. Iz mnogih krajev Amerike so prišla priporočila, naj bi otrokoma spremenili priimek, da bi ne imeli istega imena kot eden najhujših zločincev vseh časov. Pred nekaj dnevi so Grahama usmrtili. To se je zgodilo ob devetih zvečer, truplo pa so zakopali na jetniškem pokopališču.

Grahamu so sporočili ob sedmih zvečer, da bodo obsodbo izvršili še isti večer. Direktor letalnice je Grahama pri tem vprašal, ali bi morda rad še kaj izjavil. Graham je odgovoril: »Ničesar več. Vse sem že povedal jetniškemu duhovniku...« Pač pa je prosil, naj mu pripravijo »dobro poslovno večerje« in če hočejo, naj mu pošljejo v celico čuvarja, da bi z njim še enkrat kvartal. Potem ga je obiskal še njegov odvetnik Gibbons, ki so mu ga postavili uradno. Graham mu je rekel: »Dobro ste se borili. Kar preveč, saj je bilo že od vsega začetka jasno, da sem izgubljen.«

Ob devetih so šli ponj in ga spremlili na morišče. Grahamu se je zdelo kar zabavno, ko je videl, koliko pozornosti mu posvečajo. Rekel je celo: »No, sedaj pa napravimo lep spreved.« Dodal pa je še: »Ne bi rad zamudil sestanka s — smrtnojad.«

Krvnikovim pomočnikom, ki so ga privezovali na stolico, je pridno pomagal, češ »ne kaže, da bi se prav zadnji hip še prepričal«. Cinično je še pripomnil: »Prav ljubeznivi ste z menoj. Moram se vam lepo zahvaliti.«

Direktorju letalnice pa je dejal: »Ze vse vem, kaj moram napraviti.« Direktor pa mu je kljub temu pojasnil, kako si lahko skrajša zadnji boj, če globoko vdihuje strupene pline. Zadnje njegove besede pa so bile: »Na skorajšnje svidenje!«

Skozi rezo, ki deluje avtomatično, je potem v posodo z žvepleno kislino zvrnil nekaj pilul ciankalija. Iz posode se je začel dvigati smrtonosni plin. Za steklom, ki je montirano na vratih plinske celice, so opazovali, kaj počne Graham. Videli so, kako je obsojenec večkrat krepko vdihnil. To je ponavljal 4 sekunde. Potem mu je glava klonila na prsi. Smrt ga je doletela 12 minut pozneje. To so ugotovili s pomočjo streptoskopa, ki ga je imel obsojenec pritrjenega na prsih. Ne krvnik, pač pa jetniški zdravnik je tedaj razglasil: »Pravici je zadoščeno!«

Sesalna naprava je izsesala plin, truplo pa so odnesli v mrtvašnico. Tako je končal svoje kratko življenje mladenič, ki so mu pravili »pošast iz Denverja«.

Orjaška pregrada v švicarskih Alpah

Skozi vse leto, dan in noč gradijo eno največjih dolinskih pregrad na svetu. Ta pregrada nastaja v masivu Alp, v švicarskem kantonu Wallis, na kraju imenovanem Val de Dix, v višini 2.100 m. Dva tisoč delavcev dela v treh izmenah na tem gigantu bodočnosti. Z gradnjo so pričeli že leta 1945, končana pa bo leta 1965. Pregrada bo visoka 284 metrov.

Električna centrala, ki jo bo poganjala voda iz velikanjskega jezera s površino 430 km², bo dajala 1.400.000 kilovatnih ur. Tunnel, ki bo dovažal vodo na turbine, bo dolg 120 km. Kapanje tega tunela je zelo težavno, ker so v notranjosti peščeni in gramozni plazovi, ki jih morajo sprosti zavarovati in podzidavati. Na takih krajih napredujejo dnevno komaj pol metra. Delo v trdem granitu gre lažje od rok.

Gigantska hidrocentrala bo oskrbovala z električno energijo razen Švice še nekatere sosedne države. Graditelji uporabljajo najodobnejša tehnična sredstva. V pregrado bodo vzdigali šest milijonov kubičnih metrov betona. Pregrada bo dolga 700 metrov.

Ko so britanske čete v Port Saidu še iskale podporočnika Moorhousa, ki so ga bili ugrabili Egipčani, so preskovali cele četiri. Med drugim so aretirali številne prebivalce in jih postavili v vrsto, kakor kaže naša slika. Na drugi strani bodoče žice pa stoji zakrit ovaduh, ki pozorno motri mimoideče ujetnike, da bi prepoznal ugrabitelje

»PROCES STOLETJA«

Benetke so zadele dobitke na »Totocalcio«, pravijo te dni Italijani, kajti italijanska justica je zbrala Benetke za kraj, kjer se bo 21. januarja začela razprava v zadevi Montesi — »proces stoletja«, kakor je razpravo že vnaprej ocenil italijanski tisk. Za Benetke bo to res dobitek, kajti zimski meseci so meseci mrtve sezone, ko mnogi luksuzni hoteli zapro vrata in tudi mnoge kavarne na Markovem trgu, tradicionalni vozniki gondol pa čakajo prekrižanih rok na prve pomladanske sončne dni, ki privabljajo turiste v mesto ob laguni.

V beneških hotelih so dobili že okrog 500 rezervacij, pričakujejo pa, da jih bo do sobote vsaj 1000, saj bo na procesu zaradi zagonetne smrti mlade Rimljanke Wilme Montesi, katero so 13. aprila 1953 našli mrtvo ob obali v slovetem rimskem pomorskem kopališču Ostiiji, samo okrog 150 prič. 14 obtožencev in njihovih odvetnikov — v Italiji ima namreč vsak obtoženelec po več odvetnikov in ne samo enega kot pri nas — dalje sodni zbor, nad 100 novinarjev in številni bogati radovedneži, ki ne bodo hoteli zamuditi izredne prilike — snobizem je v Italiji še zelo v modi. Benetke se pripravljajo, da bodo dobro bzkoristile mano, ki jim je padla z neba sredi mrtve sezone. Ze so napovedali, da se bo en dan po začetku procesa Montesi v gledališču Fenice začela operna sezona, ki bo trajala 3 mesece, toliko, kolikor računajo, da bo trajal tudi proces. Benečani ne slove zamač kot dobri trgovci!

Tako gledajo Benečani na to zadevo, medtem ko je imela justica pred očmi druge vzroke, zaradi katerih je zbrala Benetke: v Rimu bi proces dobil preveč politično obsežje, Benetke pa so turistično mesto, duhoviteži pa pravijo, da so izbrali Benetke zato, ker tam

bolj spoštujejo solobes. Gre namreč za besedno igro. Glavni obtoženelec na procesu je Pietro Piccioni, če pa pišes ta priimek z malo začetnico in samo z enim »c«, pomeni to — golobi.

Proces bo v največji dvorani porotnega sodišča v sodni palači Rialto, v znanih »novih tovarnah«, ki jih je leta 1552 zgradil Jacopo Sansovino, kjer je bila nekaka srednjeveška banka za beneške trgovce, ki so tu spravljali svoje mošnjčke zlata, nikov, da se ne bi izpostavljali napadom po temnih ozkih beneških ulicah. Pod palačo je mestni zelenjadni trg, skozi katerega se bodo morali prerivati novinarji, odvetniki, priče in radovedneži, ki bodo hoteli spremljati proces.

Dvorana, v kateri bo sedel na zatožni klopi sin bivšega predsednika italijanske vlade, Pietro Piccioni, zaradi katerega so verjetno tudi naredili izjemo in odstranili iz sodne dvo-

rane tradicionalno kletko za obtožence, je bila že prizorišče velikih procesov. Leta 1910 je bil v tej dvorani »mondan« proces proti knežiji Tarnovski, takoj po vojni pa je tu zasedalo tudi Visoko mednarodno sodišče, ki je obsodilo na smrt generala Kesselringa zaradi vojnih zločinov, ki jih je zagrešil v Italiji.

V trezorju justične palače Rialto je že 92 svežnjev preskovanjih spisov za proces Montesi, ki so jih sodni uradniki skrbno pregledali z locami, ko se je raznesel glas, da so se v starih palačah zaredili termiti, ki bi v materialu za proces Montesi lahko našli imenitno pojedino, nad katero bi imel marsikdo, v visokih italijanskih krogih posebno veselje. Ugotovili so, da je procesni material, ki za je tako skrbno zbral preiskovalni sodnik Sepe, na varnem.

Zanimivo je morda tudi to, da je predsednik sodišča Tiberti, za katerega pravijo, da je zelo strof človek, prepovedal vsakršno fotografiranje na procesu, kdorkoli pa bi skušal tej prepovedi navzlic vstopiti

Z radijskimi valovi so izmerili temperaturo na Marsu

Ameriški znanstveniki so sporočili, da so odkrili prve radijske valove s planeta Marsa. Odkrili so jih z radijskim teleskopom s premerom 1.324 cm, in sicer leta skupina raziskovalcev laboratorija ZDA, ki je v začetku 1956 odkrila tudi radijske valove z Venere.

Znanstveniki pravijo, da je sodeč po valovih z Marsa, tam povprečna temperatura nekaj nižja od točke zmrzovanja vode. (0° Celzija). Vrščjo nadaljnje poskuse, da bi temperaturo na Marsu še bolj točno izmerili.

Ti signali ne pomenijo ničesar, trdijo znanstveniki, ker vsevirski telesa stalno menjavajo elektromagnetne valove. Signali, ki so jih sprejeli z Marsa, umajo valovno dolžino 3 cm in sodijo v kratke valove.

Pasja zvestoba

V Toskani v bližini Borgo San Lorenzo je imel neki delavec, psa Fida, ki ga je vsak večer čakal pred avtobusnim postajališčem, ko se je vračal domov. Med bombardiranjem leta 1943 pa je bil tudi gospodar ubit. Od tedaj je minilo že več kot trinaest let in pes Fido hodi še zmerom čakati gospodarja. Ko potniki izstopajo, veselo maha z repom v pričakovanju gospodarja in ko izstopi poslednji, se zalostno vrne domov. Ta zvestoba je ljudje tako ganila, da ga hranijo na občinske stroške in so sklenili, da mu bodo poleg tega postavili po smrti spomenik.

Na podeželski postaji Quille pri Bielefeldu v Nemčiji se je sletel motorni vlak v zadnje vagonce tovornega vlaka. Pri nesreči je bilo 22 ranjenih.

Evropa je žejna nafte

Evropa potrebuje približno milijone barelov nafte na dan, kar je približno 420 milijonov litrov, če računamo, da je barel — spet približno — 140 litrov. Skoraj dva milijona barelov je prej prihajalo s Srednjega vzhoda. Zaradi blokiranja Sueskega prekopa je izpadlo 1,2 milijona barelov, okrog 500.000 pa zaradi uničenja britanskih naftovodov, ki držijo iz Iraka čez sirske ozemlje. Tankerji ali ladje cisterne, ki plovejo okrog rta Dobre nade, prepelejo komaj polovico preostalih 1,7 milijona barelov. Evropi torej manjka na dan 800.000 barelov ali približno 112 milijonov litrov.

Petnajst ameriških petrolejskih družb se je združilo, da bi preskrbovalo Evropo z nafto pod okriljem ZDA. Zda ko so se francoske in britanske sile umaknile z egiptovskega ozemlja, so ZDA popustile. Nafta je začela počasaj pritekati. Vsak dan bo povprečno prišlo 500.000 barelov nafte. Nafta bo v glavnem prihajala iz Mehiškega zaliva. (Pred suesko krizo je Evropa dobivala odotod samo 50.000 barelov na dan.) Toda pred krizo je Evropa prejemalej 500.000 barelov na dan v glavnem iz Venezuele. Toda te količine ni mogoče povečati zaradi pomanjkanja tankerjev. ZDA bi lahko zdaj povečale proizvodnjo nafte za 1,1 milijona barelov na dan, toda spet je pomanjkanje tankerjev tista težava, ki dela preglavice Evropi.

Pač pa bodo ZDA vzele iz »naftalinske 39 tankerjev iz druge svetovne vojne. Evropske države, članice organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC), bodo same odločile, koliko nafte bo vsaka dobila. Prvenstvo pri porabi nafte ima industrija. Račun za napad na Egipt je v potem takem precej visok in prizadet; bodo morali seči globoko v žep.

Fotografski aparat v dvorani, mu ga bodo zaplenili. Tiberti pravi, da je v Benetkah dovolj lepih motivov za navdušene fotoreporterje...

Vladna kriza v Veliki Britaniji povzročila vladno krizo tudi v muzeju voščenih lutk Madame Tussauds. V ozadiju je videti voščen lutko, ki predstavlja Macmillana, na sedežu ministrskega predsednika, medtem ko »Edena« nesejo drugam

Kako dolgo spimo

»Sest ur mož, sedem žena in osem tepecle je rekel Napoleon, ko so ga vprašali, kako dolgo naj bi človek spal. Napoleon namreč ni bil zaspanec, zbudil se je lahko ob vsaki uri, toda tudi ob vsaki zaspan. Zmogel je zaspati celo med bitko — na konju, samo za nekaj minut, da bi se osvežil.

»Spanje je pravzaprav slaba navada,« je menil slavni iznajditelj Edison. Zadoščoval mu je štiri do pet ur spanja — toda bil je dovolj pošten, da je priznal, da tudi čez dan kdaj pa kdaj zakinka in tako nadoknadi ostale štiri ure.

Arheolog Winckelmann, ki je odšel Trojo, je spal navadno v ležalnem stolu, kadar je pač »tegnil«. Tudi angleška kraljica Elizabeta I. ni marala postelje in je spala sede v naslanjaču. Pravilo so, da iz strahu pred atentati. Seveda je tako spanje zaradi slabe cirkulacije krvi nezdravo. Tisti, ki spijo manj, imajo

navadno globok spanec. Znani nemški učenjak Alexander von Humboldt je v svojih mladih letih spal komaj dve do tri ure ponoči — ne da bi to škodvalo njegovemu zdravju. Tudi na stara leta — umrl je 90 let star — mu je zadostovalo 5 ur spanja, tako da je v resnici živel mnogo dlje kot drugi, ki so umrli z 90 leti.

Mnogi učenjaki so trpeli za nespečnostjo. Justus von Liebig, iznajditelj umetnih gnojil, je skozi nekaj let spal komaj kakšno uro na dan. Večina »virtuozov spanja«, kakor Goethe in Churchill, Cezar in Aleksander Veliki, je lahko zaspala skoraj v trenutku in ob vsaki uri. »Genija brez spanja si ne morem zamisliti,« je rekel filozof Schopenhauer, ki je — kakor Kant in Bismarck — spal skoraj deset ur dnevno. In spet drugi: »Prepimo polovico svojega življenja, toda sreča je odvisna od dobrega spanja.«

Goethe je rad spal in tudi dolgo. Če je bil v depresiji, je legel kar za 24 ur v posteljo. Angleški pesnik Byron je spal ves dan, večer pa je bil spravljen na delo. Samo ponoči, v popolni tišini, se je mogel zbrati.

Ugotovljeno je, da duševni delavci najgloblje spijo v tujini in tudi dlje kot ročni delavci. Njihov globoki spanec traja šest ur. Če po teh urah ne vstanejo, padejo v poznih jutranjih urah v ponoven težak spanec, ki bolj utruja, kakor osvežuje.

Kar potni ljubček. Ko se bo neka vrnil, bo nama OBEMA povedal lepo pravilico.

FRED SVOJEVSTNO PRIPREDETVILO V KRANJSKI GORI

Novinarji na smučeh

Kranjska gora bo letos prizorišče svojevrstnega tekmovalstva. Tisti, ki sicer s peregom v roki spremljajo najrazličnejše dogodke po svetu si bodo pripeli smučarji in se pomerili na mednarodni tekmi. To tekmovalstvo ne bo kar tako. Že naslov — svetovno novinarsko prvenstvo — pove mnogo.

Novinarske smučarske tekme so že tradicionalne. Misel zanje so sprožili Francozi, ki so leta 1955 tudi prvi organizatorji takega tekmovalstva. Prvi odziv države je bil precejšen. V Meribelu se je pojavilo na startu 9 držav. Lani so bili prireditelji prvenstva Švicarji. Kar 12 držav je poslalo svoje zastopnike v St. Croix. Na lanskih tekmah so tudi sklenili, da bodo naslednji prireditelji — Jugoslavlani.

Po tej poti torej je Kranjska gora dobila novo privlačno prireditev. Vedeti je namreč treba, da smučarji — novinarji niso kar tako od muh. Posebno Francozi imajo v svojem moštvu nekaj odličnih posameznikov, ki bi z uspehom nastopili tudi na drugih tekmovaljih.

Izvedbo tekmovalstva je Zveza za novinarje Jugoslavije za-

upala Društvu novinarjev Slovenije. Sestavili so poseben organizacijski odbor, ki je sedevda že sredi dela. Za sedaj so prispelje prijave iz Francije, Anglije, Nemčije, Švice, Luksemburga, Italije, Nizozemske in Avstrije. Prireditelji pa pričakujejo še udeležbo nekaterih drugih držav — zahodnih in vzhodnih. Računajo da bo na startu okoli sto tekmovalcev in tekmovalk.

Jugoslovansko reprezentanco bodo sestavljali predvsem slovenski novinarji. Moštvo se je deloma že pripravljalo na krajšem skupnem treningu, konec januarja pa bo v Kranjski gori tudi pregledna tekma.

Prireditve pa hkrati presega športni okvir. Za naš turizem je zelo pomembno, če bodo Slovenijo v zimskem času obiskali tuji novinarji in o svojih vtisih pisali doma. Eden izmed udeležencev — Holandec Boem — je celo že napovedal, da bo posnel film o zimskih lepotah Gorenjske.

Tekme bodo od 8. do 10. februarja, pri čemer bo prvi dan doloten za trening, drugi dan za tekmovalstvo v veselalomu, tretji dan pa se bodo novinarji pomerili v slalomu.

ŠPORTNI POROČEVALEC

Najlepše v zadnji tretjini

Krynica : Ljubljana 7:2 — Gola sta dala Čuček in Jemec — Gledalcev okrog 4000

Zdaj smo vendarle tudi v Ljubljani dočakali lepše hladnejše dni, ki so jih naši hokejski tako dolgo čakali. Pod Cekinovim gradom se je to pot zdelo tako, kakor da bi nam nek dobitnik čez noč postavil umetno ledeno ploskev — tako lepo, lesketajočo in gladko. O, da bi bil bogovi vsaj še nekaj časa naklonjeni tem siromakom, da bi lahko spravili pod streho tistih nekaj prireditev, ki jih imajo na programu za to sezono.

Za Čehi so se prišli pokazati v naše glavno mesto še Ljubičan in s tem vrnil obisk Ljubljani, ki je sodelovala na novoletnem turnirju v Krynici. Skoraj tako se je končalo kakor na Poljskem.

Sam rezultat 7:2 (3:1, 4:0, 0:1) v korist gostov je še kar ugoden za ekipo Ljubljane, ki bi bila lahko zaključila to srečanje še z lepšim izidom, če se fantje v odločilnih trenutkih ne bi bili zdeli tako okorni in če bi se bili bolj sporazumevali med seboj.

Domačim se je godilo najslabše — tako kaže tudi rezultat v drugi tretjini, saj so se dali skoraj do čela zmeti, obenem pa vzbujali občutek, da sploh ne znajo več igrati hokeja. Se najzanimivejša in najbolj dramatična borba je bila v zadnjih dvajsetih minutah. In prav tedaj, ko se je iz premirnih ust tisočev gledalcev vsulo na igrišče več zaporednih vzpodbudnih vzklikov, je bilo konec vsega lepega, kar smo videli predsednočinjam.

Gostje so pokazali dovršen hokej in so prekašali Ljubljano v hitrem drzanju in dobrem obvladavanju ploščice, vendar če jih pri-

merjamo z igralci Spartaka, so bili nekoliko slabši. Morda gre za razlika v kvaliteto res nekoliko na račun preutrujenosti (od doma do Ljubljane so bili na poti kar 40 ur), toda za naše pojme je bilo še zmeraj vredno ogleda, kajti takih moštev, kakor so Čehi in Poljaki, bržčas zlepa ne bo spet pri nas.

merjamo z igralci Spartaka, so bili nekoliko slabši. Morda gre za razlika v kvaliteto res nekoliko na račun preutrujenosti (od doma do Ljubljane so bili na poti kar 40 ur), toda za naše pojme je bilo še zmeraj vredno ogleda, kajti takih moštev, kakor so Čehi in Poljaki, bržčas zlepa ne bo spet pri nas.

DREVI KOROSKA : SLOVENIJA NA JESENICAH

Na drsališču pod Mežakljo na Jesenicah bo drevi ob 19 hokejska tekma med mladima reprezentancama Koroske in Slovenije. V resnici pa bo obširno gledalorprezentanco Avstrije in Jugoslavije, ki sta precej enakovredni. Prav zato bo srečanje zanimivo.

Povratna tekma pa bo jutri ob 10 na drsališču pod Cekinovim gradom

Aeroklub »Ljubljana« bo sprejel v jadralno pilotsko šolo in v padalski tečaj večje število novih kandidatov v starosti od 16 do 25 let iz Ljubljane in bližnje okolice. Mladinci in mladinke, ki imajo veselje do letalstva in so fizično in duševno zdravi, naj se prijavijo v prostorih aerokluba »Ljubljana« Vidovdanska cesta 2, vsak dan od 11. do 13. ure t. l., ker se v kratkem prične redni teoretični tečaj, ločeno za začetniško pilotsko šolo in ločeno za začetniško v padalstvu. Kandidatov v pilotsko motorno šolo ne bomo sprejemali posebej, temveč izključno iz vrst že izkvalificiranih jadralnih pilotov ali padalcev.

TVD Partizan Ihan priredi jutri ob 14 (in ne ob 17) pokalno prvenstvo za prehodni pokal občine Domžale na novi 45 m skakalnici.

PIONIRŠKE SKAKALNE TEKME NA MOSTECU

Smučarski klub Enotnost priredi jutri, v nedeljo ob 10. uri na 15 m skakalnici na Mostecu pionirske skakalne tekme. Prijave bodo prireditelji sprejemali na skakalnici pol ure pred začetkom tekme.

Zagreb, 18. jan. — Včeraj se je na Sljemenu začel šestdnevni trening kandidatov za sestavo naše alpske smučarske reprezentance. Trening vodi Janko Krmelj, vseh kandidatov pa je 17, med njimi dve ženski. Iz Slovenije so med udeleženci: Kunič, Jože in Stanko Klinar, Jenko, Sumi, Jamnik, Perko, Porenta, Rozman, Križaj, Stritih in Svab ter Slavica Zupančič. Vremenske razmere na terenih po Sloveniji so ugodne. (P.)

Nenavadna nesreča

V noči od 17. na 18. januar se je ob 20.30 v Ljubljani pripetila na Smartinski cesti malce nenavadna nesreča. Pomožni tramvaj, ki je peljal prikolice na Zale, je zavil po Smartinski cesti in peljal dalje na pomožnem tramvajskem tiru. Ta pa je bil poldedel, zato si je voznik prizadeval, da bi peljal tramvaj s pomočjo večkratnih zaletov. To mu je tudi uspelo. Tako se je prebijal po progi, vendar spet ni mogel dalje zaradi poldedelosti tira. Tedaj je poizkusil s močnim zaletom, pri tem je tramvaj zdrknil s tira in se zaletel v izložbeno okno mlekarne v hiši št. 16. Ob tem se je zrušil vogal hiše. To bodo morali strokovnjaki preprečiti, sicer se lahko zgodi, da so pri odstranjevanju tramvoja, ki se tiči v njej, del hiše sesuje. Zaradi tega so stanovalci tudi ogroženi. K sreči ni bilo človeških žrtev, le prebivalci hiše so užili precej strahu. — V. K.

Primer brez primere doslej

Kakor so naši bralci verjetno že obveščeni, je pred kratkim hokejska zveza Srbije zaradi pomankljive finančne sredstev odpovedala organizacijo državnega prvenstva v hokeju na ledu. Hokejska zveza Jugoslavije je nato ponudila izvedbo tega tekmovalstva na Jesenicah. Mestni ljudski odbor je dal jamstvo, da bo kiti morebitni primanjkljaj tega turnirja. Lani, ko je bilo to prvenstvo tekmovalno na Jesenicah, je bil dosežen celo neznan dobiček.

V Beogradu je odločitev o odpovedi državnega prvenstva, za katero je široka javnost bolje izvedela šele iz tiska, izzvala pravi preplah. Podjetje »Tasmajdan« se je takoj nato izrelo pripravljeno, da ga garancijo v višini 300 tisoč dinarjev. Črna zvezda in Partizan pa vsak po 100.000 din v ta namen, da bi kiti morebitni deficit priredilve. Ti garantii so obenem zahtevali od hokejske zveze Srbije, naj odpovedi prekliče in se ponovno oprime izvedbe letošnjega državnega prvenstva v hokeju na ledu.

Upravni odbor hokejske zveze Jugoslavije s sedežem v Ljubljani, v starosti 73 let nam je nenadoma po kratki bolniški umrla naša ljuba sestra, teta, svakinja ANA JUH upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v soboto 19. t. m. ob 13.30 iz Jakobove mrliške vežice na Zalah. Zaluzojci brat in ostalo sorodstvo.

Umrla nam je naša blaga, srčno ljubljena teta, sestra ANA DREMELJ roj. SEME upraviteljeva vdova

Pogreb naše drage bo v nedeljo ob 16. uri dopoldne iz hiše zaluzoi Polica 35. Potokarjevi, Semetovci

Naša draga Lidija Kavčič učiteljica

se je 18. januarja 1957 za vedno poslovila od nas.

V prerani domek na popokališče v Zireh jo bomo spremlili 20. jan. 1957, ob 18. uri.

Zaluzojci: mama Francka, oče Franc, brat Franci, sestra Nada in ostalo sorodstvo.

ljani, katere predsednik je obenem predsednik Sportne zveze Slovenije tov. Leopold Krase, je o tej nenadni spremembi glede kraja letošnjega tekmovalstva za oddajo najvišjega naslova v hokeju na ledu, razpravljali na svoji redni seji in sklenili naslednje:

Hokejska zveza soglasno obsoja stališče hokejske zveze Srbije v zvezi z organizacijo letošnjega državnega prvenstva, in sicer glede na svoječasni sklep izrednega občnega zbora v Zagrebu, da bo to prvenstvo letos v Beogradu.

Hokejska zveza Srbije je s svojim postopkom zavedla v neprijeten položaj hokejsko zvezo Jugoslavije in hokejski klub na Jesenicah, ki je že sprejel organizacijo tega prvenstva na svoj riziko. Temu društvu daje hokejska zveza Jugoslavije za njegovo razumevanje in pomoč v kritični situaciji vse priznanje in pohvalo.

Ker pa je bilo na izrednem občnem zboru hokejske zveze Jugoslavije v Zagrebu sklenjeno, da bo to tekmovalstvo letos v Beogradu in je sedaj hokejska zveza Srbije po preklicu prvotne odločitve pristala na pogoje, kakršne je določil omenjeni občni zbor — mimo tega, da je bilo tako tekmovalstvo na Jesenicah že lani in bo verjetno zaradi vrstnega reda spet prihodnje leto — je hokejska zveza Jugoslavije sklenila, da bo letošnje tekmovalstvo za državno prvenstvo v Beogradu s pogoji, kakršni so bili sprejeti na že omenjenem izrednem občnem zboru.

Te je kratak historiat letošnjih zapletitvev, ki se se pojavila tik pred terminom za državno prvenstvo v hokeju na ledu. Tek-

movanje, ki je v naših podnebnih razmerah skoraj redoma vezano na umetno drsališče. Ker imamo pri nas do zdaj samo dve

TELESNOVZGOJNI DELAVCI PRI TOV. BORISU KRAIGHERJU

Predsednik izvršnega sveta LRS tov. Boris Kraigher je v četrtak sprejel zastopstvo slovenskih telesnovzgojnih delavcev, ki so se stavljali predsednik Sportne zveze Slovenije tov. Mija Ribičič, direktor Višje šole za telesno vzgojo prof. Drago Stepišnik in podpredsednik SZS tov. Stane Lavrič.

Delegacija je tov. Kraigherja seznanila s problemom telesnovzgojne dejavnosti v naši republiki. Predsednik izvršnega sveta je pokazal vse razumevanje za težave in narobe telesnovzgojnih organizacij. Razgovor je trajal več kot dve uri.

taki napravi, eno v Beogradu in drugo na Jesenicah, bosta najbrž Beograd in Jesenice še naprej v tih ali odkriti konkurenci za take prireditve. Ne glede na to pa je bila za letos stvar urejena pravčasno ter pravilno in Beograd je že od poletnega občnega zbora v Zagrebu natanko vedel, da ga čaka s takimi in takimi pogoji izvedba tega turnirja. Tudi po vsem ostalem, kar se je zgodilo medtem, na tem sklepu res ni bilo treba spreminjati ničesar.

Vprašati pa se je treba, kdo so tisti funkcionarji, ki brez vednosti drugega dela odhoda in ne da bi se o tem posvetovali tudi s prireditelji podjetij in klubov, kratko in malo odpovedujejo prireditve, katerih stroški gredo v sto tisoče, in s tem neodgovorno nalagajo drugim organizacijam in društvom četo in stroške s pripravami. Mislimo, da bi taki športni forumi, kakršen je hokejska zveza Srbije, podjetje, kakršno je »Tasmajdan« in taka kršna je že od poletnega občnega zbora in znana družva, kakršna so Partizan in Črna zvezda, lahko problem tekmovalstva za državno prvenstvo v hokeju na ledu rešila prvotno in dokončno stvarno in resno, ne pa tako, kakor so to storili v tem pri-

meru. Ne moremo si kaj, da ne bi rekli, da ga pravzaprav do zdaj nismo doživeli podobnega!

NAPREDEK TEHNIKE

je nedvomno privedel tudi proizvodnjo igrač na nove poti. Spomnite se samo nekdanjih romobilov, z dvema kolesi in dvema deskama, ki so jih otroci sami sestavljali in ki so se sedaj spremenili v udobno športno napravo za mladino. Pnevmatiki, kolesa z žicami, zavore, prednji žarometi in nožni pogon, so moderni atributi, ki jih otrok naše dobe zahteva od takšnega vozila. — Bogat izbor naših igrač daje veletrgovcem in uvoznikom izvrstno podlago za dispozicije. Poč štev. 5—11 S. P. dobite izžrpnna navodila.

DEUTSCHER INNEN- UND AUSSENHANDEL KULTURWAREN BERLIN C 2 — SCHICKLERSTRASSE 5-7 — Nemška demokratska republika

Advertisement for Pearl Brand (Pearl Brand) and Writa Roza (Writa Roza) featuring images of pearls and jewelry. The text includes 'Pearl Brand' and 'Writa Roza' in stylized fonts.

Hiša je bila zelo tiha, ko je odšel. Gospa Sakai je zamenjala modro mirto, nato pa se je odločila, da bo spremenila vso okrasitev. Izpraznila je podolgovato vazo, jo umila in jo odnesla venkaj. Na njeno mesto je postavila visoko, ozko vazo, v katero je dala majhno bambusovo vevo s svežimi zelenimi listi in dva zvezdast podobna cvetova, ki sta rasla v senci bambusovega gaja. Nikoli se ni učila krasiti s cveticami in tako je le redkokdaj poskusila krasiti. Krasila je rada, zlasti še tedaj, kadar ni bilo doma njenega moža, da bi ji kazal napake.

»Zbogom, gospodarica,« je Yumi rekla. Pripravila se je, da bo oprala nekaj perila na dvorišču za hišo. Gotova bo, ko se bo gospodarica vrnila, potem pa bo očistila ribo in zelenjavo. Dan je bil zelo lep. Sonce je bilo zadaj na dvorišču toplo in Yumi je bila kakor običajno zelo zgodaj vstala. Zmagoval jo je spaneč, ko je končala s pranjem, ki ji je vzelo le nekaj minut. Hiša je bila mirna. Lahko bi za nekaj minut zaspala za kuhinjsko pečko in nihče je ne bi našel. Če bi jo zalotila gospodarica, bi lahko preprosto rekla, da je čakala tamkaj zato, da zakuri. Tako je legla na tla, položila glavo na kos lesa in koj zaspala. Bila je podedelško dekle, zdrava, vsak trenutek pripravljena na jed in spanje; in kadar je spala, je spala tako trdno, da je ni bilo mogoče zbuditi. Tako ni mogla slišati trkanja na prednja vrata. Vrtna ograja ni bila nikoli zaklenjena in gospa Sakai jo je pustila priprto.

toda ne dovolj naglo. Zasišla je, da se je zasmejal. Slišala ga je, kako je z globokim, smejočim glasom tako počasi, tako mikavno rekel: »Videl sem vas — Josui Sakai!« Ni se zganila. Ni mogla dihati. Bi ji sledil, če bi stekla nazaj v sobo? Toda to bi bilo zelo slabo. Ne sme priti v njeno sobo. Kje je mati? Kje je Yumi? Saj nista mogli skupaj oditi venkaj in jo pustiti samo spati. Globoki glas je spet spregovoril, počasi, še zmeraj smeje. »Boste prišli k meni? ali pa naj pridem jaz k vam?« Sedaj se je zbrala. Tesno si je zapela kimono ob pasu in vratu. Pod dolgim krilom ji ne bo videl golih nog, obutih v rožnate copate. Dostojanstveno se je pokazala. »Moja mati je za trenutek odšla venkaj. Kmalu bo nazaj. Poslala vam bom služkinjo.« S temi besedami je takoj stopila v hišo, da poišče Yumi. »Yumi!« je glasno zaklicala, toda odgovora ni bilo. Kuhinja je bila videti prazna. Yumi ni mogla najti. Kaj je mogla torej narediti drugega, kot da je šla sama k prednjim vratom? »Mati se bo vsak hip vrnila,« je zopet zajecjajala, z obrazom, ki je bil vroč od zardenja. »Ne želim videti vaše matere,« je rekel. Stal je, snel kapo in jo začel predevidati iz roke v roko, obračajoč jo sem ter tja. Stala je brezmočno. Kaj naj napravi z njim? Ne sme ga povabiti, naj vstopi. Njena mati bi tega ne razumela. Nihče ne bi razumel. »Kaj niste šli v šolo, Josui Sakai?« je vprašal. »Ne, bila — bila sem nekoliko bolna,« je zajecjajala. »Videti ste kot cvetoča roža,« je odvrnil. Sklenila je roke in jih stiskala, ne da bi se tega zavedala. »Zdi se mi, da ste veseli, da sem prišel,« je rekel, pogledovaje na njene roke. »Saj to ni res,« je ugovarjala. »To je zaradi tega, ker sem ta trenutek sama, in tako —«

»Spi,« je rekla Yumi. »Kmalu se bom vrnila.«